

Alle Deelen worden afzonderlijk verkocht.

Klassiek, Letterkundig Panthéon.

MENGELINGEN,

DOOR

M^r. W. BILDERDYK.

SCHIEDAM,

H. A. M. ROELANTS.

1855.

Ieder Deel is op zich zelf compleet.

MENGELINGEN.

MENGELINGEN,

DOOR

Mr. W. BILDERDYK.

Derde Deel.

SCHIEDAM,

H. A. M. ROELANTS.

1855.

De dood van Kuthullijn.

GEZANG VAN OSSIAAN.

Hoe! zou de wind op Fingals beuklaar spelen
Met zulk een liefelijk geschal?
Of kooft een zangstem in mijn' Hal
Mijne ooren met den klank der oude Liedren streelen?
Zing voort, ó zoete stem, zing voort!
Gy kort me een eeuwge Nacht met aangenaam herdenken.
Bragéla! wordt uw hart door deernis aangefpoord,
ó, Welger niet, mijn hart die zoete vreugd te schenken,
Waar meê het uw gezangen hoort!

Het is het blanke schuim van 't hevig-golvend meir;
Geen zell van Kuthullijn! De nevels die me omzweven,
Bedriegen me in 't gezicht, en 't toont my keer aan keer
De Krijgsbark van mijn' Held, die zeegrijk aan kooft streven.
Maar 't is een loutre schim, die, van den wind gefold,
Mijn' geest, begoocheld door 't verlangen,
Vermeestert, en den blos te rug jaagt van mijn wangen,
Terwijl my traan by traan langs hals en boezem rolt.
Wat mart ge, Zemoos zoon! ó kom,
Breng, breng me u zelven weêr, en 'k heb my-zelv weêrom!
Tot vierwerf heeft de Herfst met haar omtembre winden
Togormaas stille zee beroerd.
Bragéla, verr' van u, weet troost noch heul te vinden,

Terwijl ge aan verre kust 't verwoestend krijgszwaard voert.
ô Heuvlen! en gy, strand, thands overdekt met wrakken!

Wen kondigt my uw galm zijn stem, zijn' jachtstoet, aan?
Wen antwoordt ge op 't geblaf van zijn getrouwe brakken?
Wen zal zijn voetstap weêr op uwe velden staan?

Maar ach! ik roep vergeefs. Mijn dierbre keert niet weder!

'k Zie d'avoud, die haar floers het aardrijk over trekt.

Het veldhoen heeft zijn hoofd met d'eene vlerk bedekt:

De hinde zijgt ter rust: de reebok vlijt zich neder

En smaakt den zoeten slaap, tot hem de morgen wekt:

Maar ik, ik wake om niet, in tranen, niet te droogen,

En vrage u uur aan uur van 't doove lot weêrom.

Geliefde, keer ô keer, en wisch ze van mijne oogen!

Kom, Erins krijgshoofd, in mijne armen! kom, ai kom!

Behaaglijk is uw stem in 't oor van Osflaan,

ô Zorlans eedle Telg! gy hebt zijn' wensch voldaan.

Ga, geef u tot het Feest, geniet de dischvermaken,

En zie d'ontvlamden eik in 't juichend voorhof blaken.

't Gemurmel van de zee, die Dunskais wallen kust,

Verwekke uw drijvend oog een liefelijke rust.

Uw Held moge in dien slaap verschijnen voor uw sponde,

En zalven in den droom uwe ongeneesbre wonde!

By Lagoos golvend meir zat dappre Kuthullijn.

De Nacht omringt den Held. De frische gerstenwijn

Wordt wijd en zijd geplengd, en honderd brandende eiken,

Die met hun heldre vlam tot aan de wolken reiken,

Verlichten 't juichend heir door 't uitgestrekte veld.

Karril aanvaardt de harp, ten vreugdetoon gesteld.

Men ziet zijn blanke kruin van 't licht des feestvuurs gloeien,

En 's Grijzaarts graauwend hair langs hals en schouders vloeien.
De Lof van Kolgars zoon is 't voorwerp van zijn lied,
De vriend van Kuthullijn, die Gormoos strand gebiedt!
« Wat wordt ge, ô Konnal, thands geflingerd op de stroomen!
» Heel 't Zuiden voegt zich saam, om Kormak op te komen.
» De stormwind geesfelt u op 't ongestuime meir,
» En duldt uw aankomst niet by 't u verbeidend heir.
» Maar Kormak is in staat den vijand af te wachten,
» Want Zemoos dappre zoon verleent hem moed en krachten.
» Hy, aller krijgren schrik, en onweërstaanbre Held,
» Hy strijdt voor Kormaks zaak en trotst hun Krijgsgeweld. »

Dus zong de grijze Held wen een van 's vijands zonen
Zich in den Bardendosch aan 't vierend heir kwam toonen.
Hy wierp een speer ter aard' met afgebroken staal.
Hy kwam uit Torlaths naam, en voerde Torlaths taal.
Hy, Torlath, strijdbaar Hoofd van Legoos zwarte baren!
ô Jongling, 'k zie de dood onzichtbaar om u waren.
Hoe kort nog zwaait uw arm de forsche Leger'speer!

De wakkre Kuthullijn biedt hem de plaats van eer,
En reikt hem 't schuimend vocht in d'opgeheven beker.
« Wat laat ge, ô Legoos Bard, mijn wachtend hart onzeker!
» (Dus zegt hy) deel me uw' last, den last van Torlath meê.
» Verschijnt hy tot den strijd, of brengt hy ons de vreê? »

« Hy nadert tot den strijd. — By 't eerste morgengloren
» Koomt Torlath met zijn heir uw Feestgejuich verstoren
» Gy, koning, durst gy hem bejeegnen in 't geweer?
» Ontzachtlijk overal is Torlaths Heldenspeer.
» Hy drilt ze, en wat weërstaat stort neder voor zijn voeten.
» Den Helden beeft het hart, hem in den slag te ontmoeten.

»Zijn arm ontbloot het zwaard, en alles neemt de vlucht.
»Ziedaar wie Torlath is! zoo schrikbaar! zoo geducht!»

« Wat kooft ge Kuthullijn van Torlaths Krijgspeer melden;
»Zijn hart, zijn arm, zijn braaf als duizend andre Helden
»(Dus antwoordt de eedle vorst); maar 'k weet wat strijden hiet,
»En 't blinkend oorlogszwaard rust aan mijn zijde niet.
»De morgen zal my vroeg den Krijgsheld zien bevechten;
»Dan zal de kracht des arms van de overmacht beslechten. —
»Maar deel in onzen disch, in onze tafelvreugd,
»ô Bard, en schenk me een' zang die 't luitrend hart verheugt.
»Aanvaard den drinkhoorn, kom, en hoor ook onze zangen. »

«Hoe (sprak hy)! is 't nu tijd, een' Feestzang aan te vangen,
»Terwijl de Helden zich, ten Lijfsgevecht gereed,
»Bereiden tot een' strijd, die van geen sparen weet?
»Simora! (1) hoe zoo zwart, zoo donker voor mijne oogen?
»Helaas, geen enkele star die neêrziet uit den hoogten!
»Geen straal die u beschijsnt van de overwolke maan!
»Maar 't voorspook van de dood zweeft om u af en aan,
»In schimmen, van den wind door 't weemlend zwerk bewogen.
»Simora! hoe zoo zwart, zoo donker voor mijne oogen?»

De Jongling zwijgt en wijkt. — Karril verheft zijn' toon.
Zijn liefelijke zang, voor 't hart aandoenlijk schoon,
Was al de erinnering van vreugden, eens verloren.
't Verstorven Bardendom kwam naar zijn klanken hooren.
Simora was vervuld met streelend zanggeluid,
Dat door zijn wouden galmt en op de rotten sluit.
Het stoorelooze dal, de zwijgende valleien

(1) Een heuvel.

Verneemen 't flaauw muzyk van deze onzichtbre reien,
(Maar dompig, en gelijk aan 't momlen van de Bij,
Die door den bloemhof vliegt) en juichen even blij'.

De Zangtoon zweeg een' wyl. — Een honderdtal van Barden
Staat vaardig, waar hun zang, waar zy geroepen werden.

- Hest thands (zegt Kuthullijn van zangdrift aangedaan)
- Den liefelijken zang van koning Fingal aan!
- Dien zang, die als de slaap zijne oogleên komt bezwaren,
- Zijn hart en ooren streelt, gestemd op Rijnoos snaren:
- Of geeft ons Laraas Lied, den moederlijken rouw
Der van heur' dierbren Zoon beroofde Koningsvrouw,
- Wen heuvelgalm en dal vergeefs zijn' naam herhaalde,
- En zy den krijsboog zag, die, in zijn hand, nooit faalde. —
- Karril leg Kaitbats schild op dezen boomtronk neêr,
- En stel hier naast mijn' arm de Vaderlijke speer;
- Op dat, als 't morgengraauw de kimmen door kooft breken,
- Mijn vuist gewapend zij, om 's vijands hoon te wreken. •

De Held leende op zijn schild, en Laraas zang ving aan.
De Harptoon drong door 't hart: het juichen had gedaan.

- Alkletha, achtbre vrouw! wat wendt ge onrustige oogen
- Naar heide en wildernis, dat ge uwen Zoon herziet!
- Wat ziet ge? Een' jaagrenstoet, ten heuvel opgevolgen;
- Maar ach! het geen ge aanschouwt, zijn Kalmars Helden niet!
- Wat hoort ge naar zijn stem? 't Is 't ruischen van de bladeren
- Van 't bijgelegen woud, het brulzen van den wind.
- Alkletha! 't zij in 't hart dat ge uwen Zoon voelt naderen,
- Maar 't is eene ijdele hoop, waarmee het zich verblindt!

- Wie staat daar over 't vlak van Laraas stroom gebogen,
- Gy zuster van den Held? Ik zie zijne Oorlogspeer.

- »Maar ach! een duistere damp ontrukkt hem aan mijne oogen!
»Mijn Dochter, is 't mijn zoon? ô rek mijn hoop niet meer!
- »'t Is slechts een dorrende eik, herneemt de teedre Elone;
»Alleen een dorrende eik, gebogen door den wind.
- »ô Wacht slechts tot ik u 't gewenschte voorwerp toone!
»Of is 't eene ijdele hoop, waar meê zich 't hart verblindt?
- »Wie spoedt met zulk een drift den steilen heuvel neder?
»Hy draagt de leger'speer van Kalmar, rood bevestigd! —
- »'t Is vijands bloed, mijn Telg: zijn speer keert nimmer weder,
»Dan met het rokend bloed van duizenden bedekt.
- »Waar is Alklethaas zoon? gy, Jongling, zoo verslagen!
»Keert hy met eer bekroond? — Gy zwijgt? Hy is niet meer!
- »Verzwijg my, hoe hy viel: mijn hart kan niet meer dragen;
»Die doodmaar is genoeg, het zinkt er onder neêr.
- »Wat mocht uw driftig oog langs heide en heuvel streven,
»ô Moeder van den Held, beproefde Koningsvrouw!
- »Licht ware een zoete hoop uw' boezem bijgebleven,
»En 't hart u niet verftikt in doodelijken rouw!»

Karril, dus luidde uw zang. — Op 't bochtig schild gelegen,
Lag de eedle Kuthullijn met d'arm in 't gras gezegen.
De Barden rustten op hun harpen, en de slaap
Sloop zachtkens in de borst van elken Legerknaap.
't Was Zemoos zoon-alleen, die waakte. Zijn gedachten
Gevestigd op den krijg, lag hy den dag te wachten.
De brandende eik verviel en ging, al smeulende, uit.
Een kwijnend licht breekt voort! een aaklig stemgeluid
Verneemt zich! Kalmars geest met ongekemde hairen
En zwevende op de mist, kooft voor zijne oogen waren.

De wond zijns boezems gaapt; zijn oog staat fier en straf;
Hy treedt tot Kuthullijn, en wijst hem op zijn graf.

« Wat wilt gy, zoon der Nacht? zegt Erins wakkre koning.
»Spaar andren, week van ziel, uwe ijdele schrikvertooning!
»Wat eischt ge? of is uw wil dat ik, my-zelv' ontrouw,
»In nood den vriend begeef, dien ik beschermen zou?
»Uw arm, ó Mathaas zoon, was immer stout in 't wapen;
»Uw boezem aâmde krijg, en scheen ten krijg' gefchapen:
»En drijft gy me in dit uur tot schandelijk verraân,
»Tot eedbreuk, eerloosheid, lafhartig vreezen, aan?
»Nooit vluchtte ik, noch had vrees voor ijdele geestverschijning.
»Hun kennis is gering, hun macht is enkle kwijning.
»Maar ik, mijn borst verwijdt by 't klettren van 't geweer,
»'t Gevaar ontfonkt my 't hart. Keer tot uw grafkuil weêr!
»Nooit zijt gy Kalmars geest: Hy wist van geen bezwijken,
»En nimmer heeft men hem een' vijand zien ontwijken.
»Keer tot uw grafkuil weêr! — De geest verdween op 't woord,
En aâmde éen zachte vreugd: hy had zijn' Lof gehoord! —

Het eerste morgengraauw begon in 't Oost te blinken.
Men hoorde Kaitbats schild door heel het Leger klinken,
En alles stroomt door een, gelijk een watervloed;
Wen Legoos krijgstrompet de lucht weërgalmen doet.
De strijdbre Trothal kwam. — « Waar toe die duizend strijderen,
»(Dus zegt hy) Kuthullijn? Laat ons het heir verwijderen!
»Ik ken uw' dappren arm, ik ken uw' Heldenmoed:
»Uw boezem brandde steeds van onuitbluschbren gloed.
»Kom, houden we onze Macht te rug, van wederzijden,
»En laten we in dit dal voor aller oogen strijden!
»Laat hen hun vorsten zien, verhit door woede en eer
»Zich stortende op elkaâr als golven van het meir,

- »Zich met gezwinden zwaai in dulzend bochten wringend;
- »En 't vuur, uit beider oog, uit helm, en zwaarden springend:
- »En wachten siddringvol den dood in elken slag,
- »Als waar 't hun eigen bloed, dat ons ontvlieten mag! »

Dus sprak hy, met de drift van zichtbre geestvervoering.
De koning hoort hem aan met blijdschap en ontroering:
« Gy hebt mijn ziel verheugd, zegt Zemoos groote zoon.
»k Aanvaard dat grootsch tooneel, zoo edel aangeboden.
»Uw arm is sterk, ó vorst, en mijnen niet onwaardig!
»De grootheid van uw ziel betoont zich edelaardig!
»Gy, Erins benden, wijkt tot gindsche waterbron.
»Befchouwt me, en ziet den dag waarop mijn roem begon!
»Karril! indien my 't lot gedoemd heeft om te sneven,
»Zeg Konnal, dat mijn hart hem altijd aan bleef kleven.
»Hy grijp' 't zeeghaftig staal tot Kormaks redding aan,
»En moog hy d'overmoed in vaste kluijsters slaan! »

Nu stoof hy weër naar 't dal. De klank der harnasplaten
Weërgalmde aan wederzij' op 't wapen der soldaten.
Hem streefde, daar hy trad, de schrik des doods vooruit
Aan Lodaas geest (1) gelijk, wen 't bulderend geluid
Van duizend stormen saam, die door elkander horten,
Om met vereend geweld hun dolheid uit te storten,
Het aardrijk daavren doet, en op de golven stuit,
Daar zijne ontzachbre vuist zijn nevelwolk ontsluit,
En slachting, dood, en pest, gebrek, en oorlogswoede
Door 't zuchtend volk verspreidt, het voorwerp van zijn roede:
Hy zetelt op zijn wolk, verheven boven 't meir.
Zijn hand omvat zijn zwaard, of blikfemt met zijn speer.

(1) Men zie de *Karrikthura*.

De stormen staan in 't rond en wachten zijn bevelen,
Terwijl zy met hunn' aâm zijn vlamvend hoofdhair streelen.
De halfonthulde maan met heur bekrompen licht,
Verspreidt een' doodschen glans op 't schrikbaar aangezicht.
Zoo vreeslijk, zoo geducht, zoo schrikbaar 't allen tijden,
Was dappre Kuthullijn in 't oogenblik van strijden.
Nu, vreeslijker dan ooit. Men treedt in Lijfsgevecht,
En strijdbre Trothal valt. De zege werd beslecht!

De smart vervult het hart van Legoos Oorlogslieden.
De wanhoop neemt hen in. Wat doen zy? troostloos vlieden?
Neen, grimmende en verwoed omringen zy den vorst.
't Heft alles 't zwaard omhoog, en dreigt zijn fiere borst,
En duizend pijlen gaan op 't onverfchrokken harte
Van alle kanten, af, ter wrake van hun smarte.
De vorst blijft als een rots, in 't hart van d'oceaan
Van 't golfgeklots bestookt, in al hun woeden staan.
't Valt alles om hem heen, het bloed bespoelt de velden.
Simora geeft een' schreeuw. Nu naadren Erins helden.
Hun gantsche Leger stort op Legoos eerloos heir,
En dappre Kuthullijn behoudt het veld van eer.
Hy keert in vollen roem. — Maar ach! verbleekt van kaken!
Zijn vreugd schijnt op 't gelaat zich-zelve te verzaken.
Stilzwijgend slaat hy 't oog, ontluisterd, naar het strand:
Het nog ontbloote zwaard hangt, bevende in zijn hand:
Zijn kniën weigren zich; terwijl men onder 't treden
De krijgspeer buigen ziet, by ieder van zijn schreden.

Zijn kracht bezwijkt in 't elnd. Hy roept Karril ter zij':
•Mijn Krijgsroem heeft zijn perk: mijn dagen zijn voorby
•(Dus zegt hy.) Voor mijn oog zal nooit weêr morgen rijzen:
•Maar 't Nakroost zal mijn' naam een billijke eer bewijzen.

- Der Barden Heldenzang zal wagen van mijn' moed ,
- En prikklen door mijn' lof het jeugdig Heldenbloed.
- *ô Dat ik eens den dood van Kuthullijn mocht sterven!*
- Die lofspraak zal mijn deugd by 't Nageslacht verwerven.
- *De roem omkleedt hem als een schnitrend pleeggewaad ,*
- *De glorie kroont zijn hoofd, en straalt hem van 't gelaat!*
- Trekt nu den scherpen pijl van uit mijne ingewanden.
- En hoor de jongste dienst die 'k vorder van uw handen:
- Leg me aan den voet eens Elks aan 's heuvels Westertzij' ,
- En 't vaderlijke schild van Kaitbath nevens my ,
- Met speer en oorlogszwaard: dat , die my mogen naderen ,
- Me omringd van Wapens zien van mijn beroemde Vaderen. •

- Zoo is dan Zemoos Zoon (roept Karril zuchtende uit)
- Gevallen! — Welk een smart! — *ô Zorlans frisfche spruit ,*
- Zoo blijft ge in 't prilst der jeugd, verlaten Weduwvrouwe ,
- Geleverd tot een prooi aan nooit' vertroostbren rouwe!
- De vrucht van uwe min, van zulk een tederheid ,
- Vraagt, hupplende aan uw' schoot, waarom zijn moeder schreit.
- Haast zal hy 't lief gezicht naar 't feestgewelf verheffen ,
- En 's Vaders Oorlogszwaard zijn vurige oogen treffen;
- Dan vraagt hy met een' lach, aan wien dat zwaard behoort:
- En 't moederlijke hart wordt telkens meer doorboord. —
- Weent met haar, Turaas vest, en Dunskais hooge wallen!
- Uw roem, uw steun, uw heil, zijn thands in puin gevallen ,
- En Helden, die met hem in 't krijgsveld hebt gestreên ,
- Getuigen van zijn' roem, neemt deel in ons geweên!

- Maar, hemel! wie, wie vliegt als 't hert der woestenijen
- Den heuvel op, om 't lijk een' teedren t₁aan te wijên?
- *ô Konnal!* ach, waar waart ge als Erins Krijgsheld viel?
- Was 't, dat Kogormoos zee uw kielen wederhiet?

- » Was u de Zuidenwind in 't spannend zeil gevallen ?
- » Wy streden , overstelp't van 's Vijands duizendtallen ;
- » En gy , gy hielt u verr' van dit rampzalig strand ! —
- » Dat niemand dit verhalet in Morvens boschrijk land !
- » Ach ! Fingal zou met ons , zijn deerlijk lot beweenen ,
- » En—heel zijne Oorlogschaar zich met hunn' Vorst vereenen ! »

Naby aan 't dof gebruisch van Legoos golvend meir
Wordt 's Konings graf gesticht met ijdele krijgsmans eer.
De trouwe Luath ligt aan 's meesters voet begraven.
Der Barden lijkzang scheen 't gestarnt' voorby te draven.

Gezegend zy uw ziel , ô Zemoos dappre Zoon !
Groot waart ge in 't Oorlogsveld , en aller Helden kroon.
Uw kracht was als een stroom , door geen geweld te teugelen ;
Uw vlugheid , als de spoed van wapprende Arendsvleugelen.
De dood zweefde op uw spoor door 's Vijands drommen heen ,
En 't krijgslot was beflist , waar Erins held verſcheen .
Gezegend zij uw ziel , ô Hoofd van Dunskaais kusten !
ô Moge uw eedle geest in zachte kalmte rusten !

Gy vielt , ô wakkre Vorst , door 't staal der Helden niet.
Geen speer , waar langs het bloed van Erius koning vliet !
Een wreede , een vloekbre schicht , ten heirboge afgesprongen ,
Heeft als een bliksem , zich in 't edel hart gedrongen ;
Onzichtbaar , als de schicht , die uit den pestdamp treft :
Van hem , wiens hand ze ontvloog , van ieder , onbeseft .
Gezegend zij uw ziel , ô Hoofd van Turaas wallen ,
Gy , onverwinbre Held , verraderlijk gevallen !

De Hal van Kormak is verlaten . Kormak treurt ,
Wanhopig dat hem 't lot heeft van uw zij' gescheurd .

Uw beuklaar klinkt niet meer, van d'Oorlogskreet vervangen.
Hoe ziet hy naar u uit, met radeloos verlangen!
De vijand zamelt zich en dreigt zijn zwakke Macht.
Ach (roept hy), Erins Vorst, waar blijft uw Heldenkracht!
Rust zacht, ô Strijdbaar Hoofd van Erins Oorlogshelden!
Rust in den schoot van 't graf, daar wy uw glorie melden!

Bragéla smoort de hoop, waar van heur boezem brandt,
En zoekt geen zeilen meer, aan 't platgetreden strand.
Steeds zit zy in de Hal de wapens aan te schouwen
Van hem die de oogen floot. Rampzaligste aller Vrouwen!
Heur oogen smelten weg in een' onstelpbren vloed,
Terwijl haar borst verfmacht in ondoorstaanbren gloed.
Gezegend zij uw ziel, ô Roem van Erins braven!
Het hart van wat u minde, is nevens u begraven!

1804.

De slag van Lora.

GEZANG VAN OSSIAAN.

Gy, Vreemdling (1) die in 't stil en eenzaam kluisjen huist!
Wat hoore ik van de rots met zulk een kracht weêrgalmen?

Bedrieg ik me? is 't de Wind, die door uw bosfchen ruischt,
Of hoore ik flauw 't muzyk van uw gewijde pfalmen?

De waterval verdooft my 't oor;

Maar, 't geen ik, door zijn brulfchen, hoor,

(1) Een Kuldeër.

Is 't zangrig stemgeluid van menschelijke tonen.

Doch wien, wien zingt ge in 't statig lied

Met zoo veel eerbied toe, ô grijze Strandhermiet? —

Zeg, geldt het de eer van koningskronen?

Of 't machtig Geestendom dat op de winden zweeft?

Ai, matig dezen toon, die door de wolken streeft,

En (wilt ge) geef een' zang aan dees verlaten velden!

Hier ziet ge (Sta uw oog in 't rond!)

De terpen (ruig begroeid) van 't overfchot der Helden;

De Steenen geel bemoscht, die hun begraafplaats melden;

En 't rank en piepend gras van hunn' verheven' grond.

Gy ziet het, Vreemdling! vest uwe oogen

Op de achtbre merken van 't voorheen:

De mijne met een nacht van duister overtoogen,

Zijn voor geen daglicht meer, maar enkel voor 't geweën.

Een bergstroom, met gekraak zijn bronwel uitgebroken,

Omkronekt in zijn' loop een hoogte, groen begraasd.

Vier steenen houden 't hoofd in 't spichtig gras gedoken,

Waar langs de Noordenwind met dompig zuizen blaast.

Twee boomen, door de kracht der stormen kromgebogen,

En van hun groenend sap berooid,

Slaan de armen wijd uit een, of zuchtend naar den hoogen,

Terwijl zich 't dorre loof langs 't vlak der velden strooit.

Dit, Ergon! dit, ô Held! dit is uw enge woning.

Geen Zora heugt de galm van uwe Feestzaal meer:

Uw schild verroestte alreë, en, machtig Waterkoning,

Uw nagedachtenis stortte in een' afgrond neêr.

ô Zoraas dappre Hoofd, hoe streeft ge op onze heuvelen!

Hoe bliksemde uwe kling door onze drommen heen!

Hoe edel was uw roemrijk sneuvelen;

Hoe waardig aan den moed, waarmee gy hadt gestreên!

Gy, Kluisnaar, schept ge lust in zingen,
ô Hoor, ô hoor dan Loraas slag.
't Gerammel van den strijd, 't geklikklak van de klingen,
Is lang voorbijgegaan gelijk een Winterdag.
De zon keert weder in heur' luister, en de dalen
Heroopen hunnen schoot, door nieuwen gloed gestoofd;
't Lacht alles van gebloemt', ontwikkeld door heur stralen,
En 't woud herstelt zijn groenend hoofd.

Van Erin weêrgekeerd naar 't Vaderlijke strand,
Was Fingals oorlogsvloot in Konaas baai geland.
De zeilen hingen los, door reep noch zeel weêrhouden.
De Winden bulderden van achter Morvens wouden.
Des Konings Jachthoorn klinkt; mên laat de brakken los;
De pijlen lijfelen en vliegen door het bosch.
De Feestdich wordt gespreid. De blijdschap kent geen palen
Om schrikbren Zwarans val en Fingals zegepralen.
Twee Helden middlerwijl ontbraken by de Jeugd,
Vergeeten in 't gewoel der zorgelooze vreugd.
De spijt bevangt hun 't hart, van eedlen trots ontsteken.
Hun boezem gloeit en zwoegt, en vlamt om zich te wreken.
Men zag ze, met een oog, van woede en gramschap rood,
In heimelijk gesprek. Zy wezen naar de vloot,
En smeten de oorlogspeer ter aarde. — Wakkre Helden,
Ach! dat ge met uw grief die Feestvreugd moest ontgelden!
Ach! waarom deze wolk in zulk een' schoonen dag!
Zy schittert in de zon, maar vrees een' donderflag!
Die grief is, als een mist, uit de effen zee gerezen,
De zeeman weet den storm uit haar gelaat te lezen.

« Men hijs' mijn zeilen op (dus was Maronnans taal)
» En lever ze aan den wind! — Geweerd van 't vreugdemaal,

- »Is de arm toch niet verflapt, zoo vaak met bloed bedropen.
- »Kom, Aldo! de Oceaan, het Noorden, staat ons open.
- »Verlaten wy de kust van hun die ons verſmaân,
- »En biên wy onzen arm den Vorst van Zora aan.
- »Ik ken dien ſtrijdbren Held, ontzachlijk in zijn krijgen :
- »Kom laat met Ergons naam ook onze glorie ſlijgen.
- »Wat houdt of u, of my, aan Fingal va:tgefnoerd?
- »De krijsroem is alom waar 't oorlogszwaard zich roert.»

Zy namen zwaard en ſchild, en ſtoven door de baren
Naar Lumars holle bocht. De Haven ingevaren,
Begroetten zy den Vorst. Hy keerde van de Jacht;
Zijn ſpeer was rood van bloed; zijn wenkbraauw, enkel nacht. (1)
Hy zag ze, en ſtreek de wolk van de altijd grimmige oogen.
Zy ſtreden nevens hem in al zijne Oorelogen.

De wakkere Aldo keert, na duizend Heldendaân,
Naar Zoraas trotſchen wal, met Krijgsroem overlaân.
Van 't hoogst der torentrans, door zoo veel roems bewogen,
Zag Ergons ſchoone Bruid, met heur bewaterde oogen,
Den Jongling. 't Blonde hair zwiert golvend heen en weêr;
Heur boezen, blank als ſneeuw, rijst ſiddrende op en neêr.
Haar oogen vesten zich op 't voorwerp, als geklonken,
En ſchittren van een' ſtroom van uitgelchoten vonken.
Zy zag hem, en hy ſtraalde, in vollen wapenglans,
Als 't licht der Avondzon aan 's Hemels Westertrans.
Haar boezem was geraakt, haar hart bezweek van binnen,
Verſmolten van den gloed van 't heimelijk beminnen.
Heur kaken zijn bedekt met tranen, en misverfd:
Het hoofd hangt moedloos neêr, en 't vuur van 't oog verſterft.

(1) Donker als de Nacht.

Drie dagen zat zy daar , bedacht heur wee te ontveinzen ,
Verloren en verward in duizende gepeinzen :

De vierde morgen rees . Zy vliedt met d'Oorlogsheld
Door de ongestuime zee , uit Erragons geweld .

De burcht van Kona ziet hen landen , en zy vragen
Aan Fingal hulp en schuts voor die hen na mocht jagen .

« Vermeette (zegt de vorst , terwijl zijn oog ontsteekt) !

- »Ik de ontrouw bijstand biën , wen 't heilig recht haar wreekt!-
- »Wie zal voortaan mijn Volk in zijn gebied onthalen ,
- »Daar gy mijn' naam oteerde in Zoraas Koningszalen?
- »Ga , Lafaart! wijk van hier! verberg u voor het zwaard
- »Dat tot uw straf genaakt , in 't middelpunt der aard!
- »Beklaaglijk is de Krijg , die ons staat op te komen :
- »De trots van Zoraas Vorst liet nimmer zich betoomen .
- »ô Geest van Trenmor! ô mijn Vader! zie , zie neër!
- »Wanneer vindt Fingal rust van zwaard en oorlogspeer!
- »Geboren in den strijd , in al zijn gruwzaamheden ,
- »Moet ik naar 't wachtend graf door bloed en lijken treden :
- »Het strijden is mijn lot . Maar , Vader , ach! gy weet ,
- »Of immer mijne hand den zwakken onrecht deed ?
- »Mijn staal ontzag hem steeds , wiens arm , te slap in 't wapen ,
- »Geen' Krijgsman kon weërstaan , voor 't Oorlogszwaard geschapen.-
- »ô Morven! 'k zie de reeks van stormen , die mijn Hal
- »(En hoe naby veellicht!) geheel verstoren zal ,
- »Wen 't rustelooze zwaard mijn Telgen zal verflinden ,
- »En Zelmaas ledig Hof niet één' bewoner vinden .
- »Dan neemt de onweerbre licht bezit van mijn gebied ,
- »En kent , tot zelfs de plaats van Fingals tombe niet .
- »Mijn roem zal niet bestaan dan enkel in gezangen!
- »Mijn daden zijn een droom voor hen die ons vervangen .»

Gelijk de stormen zich vergaaden in de lucht ,

Zoo zamelt zich het volk op 't eerste kriegsgerucht,
Daar Ergon van den top van Zoraas heuvelklingen
Hen opdaagt tot den tocht naar 't land der Vreemdelingen.
Hy kooft op Konaas strand, en, eer hy bloed vergiet,
Bischt Fingal tot een' slag, of afstand van 't gebied.

De Vorst rustte in zijn Hal, omringd van grijze Helden:
De Jeugd, ter Jacht gerust, doorkruiste hel' en velden.
Een minlijk onderhoud had aller hart verheugd;
Men zong van d'ouden tijd, de daden hunner jeugd;
Wen Narthmor zich vertoont, met witbefneeuwde hairen,
Hy, Loraas achtbaar Hoofd, gekromd door zielsbezwaren!

« 't Is (zegt hy) thands geen tijd, te luistren naar gezang.
» De vijand dekt heel 't strand, en dreigt ons d'ondergang.
» Tienduizend is 't getal der zwaarden die er schitteren.
» Zijn ziel is louter wrok, en wraakzucht, en verbitteren.
» Men wachte zich! » — Hy zweeg. — Welaan (riep Fingal uit)!
« Welaan! verlaat uw Hal, mijn jongste Huwlijkspruit!
» Bosmina! — Narthmor, neem der vreemden hakkeneien,
» En wil mijn Dochter zelf naar 's vijands heir gelefen.
» Roept' ze Ergon tot ons Feest; en, mocht hy 't ook versmaân,
» Bosmina, bied den Vorst en vrede en vriendschap aan;
» Met Aldoos gantsch bezit, zijn misdaad ter verzoening'.
» Men geef gerechte wraak rechtmatige voldoening!
» De Jonglingschap is verr' en wijd en zijd verstrooid,
» Terwijl hier de ouderdom de weerloosheid voltoolt. » —

De maagd verscheen in 't heir des vijands met een' luister,
Die als een lichtstraal blonk door de aakligheld van 't duister.
Haar rechterhand omvatte een' driukhoorn, rijk omzet,
De linker voerde een' pijl, met droppels bloeds besmet.

Dit , teeken van den Krijg ; het ander van de Vrede ;
Als evenzeer bereid tot pais en Oorlogsvede.

De Koning vond zich daar van d'opslag van heur oog
Beftraald , gelijk een wolk aan 's hemels blaauwen boog ,
Wen 't doorgebroken licht heur boorden door koomt schijnen ,
En damp en duifter in een oogenblik verdwijnen.

- Ô Zoon van Zoraas kust (dus ving zy blozend aan) !
»Kom tot Vorst Fingals Feest. Laat krijg en oorlogsdaân
»Thands rusten , en neem deel in Zelmaas dischvermaken.
»Aanvaard den Vrede , Ô Vorst , waar naar Verwinnaars haken!
»En , zoo gy boete vergt voor Aldoos euveldaad ,
»Zoo hoor me , en neem den schat , dien hy u overlaat.
»Hy biedt u tot een' zoen , tweehonderd fiere rosfen ,
»Met breidels , stijf van goud , en toom , en vederbosfchen.
»Hy biedt een vijftigtal van Maagden , overfchoon ,
»Aan verre kust geroofd , en 't Juk nog ongewoon ,
»Met honderd gordels , die in 't pijnlijk kinderbaren ,
»De moeder en de vrucht van doodsgevaar bewaren ,
»En honderd fperwers , die met uitgespreide vlerk
»Zich werpen op de prooi en Iteigren door het zwerk.
»Tien bekers van kristal , uitschittrend van robijnen ,
»Die 't water in hun glas als helle wijn doen schijnen.
»Eens waren zy de lust des Konings van 't Heelal (1) ,
»Wanneer hy in zijn pracht zich zetelde in zijn Hal !
»Dit alles zult ge , Ô Held , ten zoen der wraak ontfangen :
»Ten waar ge uw fchoone bruid nog weder mocht verlangen.
»Begeert gy 't , Lorma zelv keert onder uw gebied.
»Schoon Fingal , Aldo mint , hy heelt zijn misdaad niet.

(1) Des Keizers.

»Hy, Fingal, die nooit held een onrecht deed verduren,
»Hoe machtig, hoe ontzien by al zijn Nageburen.»

« Ô Konaas zoete stem (hernam de jonge Vorst,
»Maar met een zachter toon, dan eigen aan zijn borst)!
»Ga heen, zeg Fingal aan, dat hy zijn' Feestdisch spreide,
»Maar Zoraas Koning nooit in Zelmaas muur verbeide!
»Laat Fingal, ('k eisch dit) zich verneedren voor mijn macht,
»En brengen my den roof van Zelmaas Wapenpracht:
»De Wapens van zijn' Stam, waar in zijn Vaders streden!
»En repp' men my van Vreë, noch zoen, noch kostbaarheden!
»Mijn kroost moet ze eenmaal zien in Zoraas Koningspoort,
»En zeggen: Dit 't geweer dat Fingal heeft behoord!» —

«Nooit zal het (riep de maagd; van eedle spijt aan 't branden)!
»Men rukt geen Wapenen uit Fingals Heldenhanden.
»Beef, Zoraas Koning! beef voor 't onweër dat er broedt!
»Voorziet ge niet, wat storm u hier verplettren moet?» —

Zy kwam naar Zelmaas Hal, het hoofd ter aard gebogen.
De Koning las 't verflag in heur benevelde oogen.
Hy rijst in al zijn kracht. Hy schudt het achtbaar Hoofd,
En wee hem, die zijn' arm eens Grijzaarts arm gelooft!
Hy prangt zijn breede borst in Trenmors rammlend wapen.
Het staal van Komhals helm blinkt schriklijk om zijn slapen.
Zijn arm aanvaardt het schild, door Trahals arm gevoerd.
Hy grijpt naar de Oorlogspeer, en Zelmaas Hal ontroert.
De geesten zweven aan van zijn beroemde Vadersen,
En zien den ondergang van duizend Helden naderen.
Den Grijzaarts aan zijn zij, ontsteekt het bleek gelaat:
Zy branden naar den strijd, die hun voor oogen staat.
Zy trekken juichende uit, gereed, een roemrijk leven
Te kronen met den glans van een Heldhaftig sneven.

Naby aan Trathals graf verscheen een deel der Jacht.
De Jeugd van Zelma volgt, maar op geen' Krijg bedacht.
De Koning staakt zijn' marsch, en toeft hun siere bende.
't Was Oskar, die zich 't eerst naar 't Heir der Grijsaarts wendde,
Van Nemles strijdbaar kroost, en Mornies Zoon verzeld,
En Ferguths stroef gelaat, en Dermids jongen Held.
Ik-zelf, ik ben de laatste, en mompele onder 't treden
Een' zang van d'ouden tijd, die maat houdt met mijn schreden.
Mijn speer heft me onder weg by kreek en smalle vliet,
Half hupplende, over 't nat, en meer bemerk ik niet. —
De Koning slaat op 't schild, ten blijk van Oorlogsvede.
De zwaarden vliegen straks by duizend uit de schede,
En schiltren langs de hel' de middagzon in 't oog.
Drie Barden zenden 't lied der slachting naar omhoog.
Die zangtoon doet ons 't hart in statige ernst verzinken;
De drift die ons bezielt, doet elken voetstap klinken;
En de ongeschaarde rij streeft voort op 't dof geluid,
Gelijk een onweêrwoik, die langs den hemel kruik.

Ons Leger was gevormd: wy hadden post genomen,
Ter wederzij' gedekt door ondoorwaadbre stroomen,
En Morvens Vorst zat op een hoogte, waar zijn oog
De vlakke van rondsom bestendig overvloog.
De Krijgsvaan was geplant en flodderde op de winden.
De Koning was omstuwd van de oude Wapenvrinden,
Deelhebbers in den roem van zijn veroude Jeugd,
Nu, alle, grijs befneewd! Zijn boezem zwol van vreugd,
Als hy zijn Zoons aanschouwde, in 't blanke staal geklonken,
In 't midden van 't geweer, waarvan de velden blonken,
En van de Heldendaan des Voorgeslachts vervuld. —
Maar, Ergons Heir trekt uit. Gelijk de stormwind brult,
Niet anders is 't gedruisch van zijn ontzachtbre benden,

Die zich in breede rij naar onze heuvels wenden
De slachting en de dood gaat aan zijn zij' geklemd,
En kiest zich de offers uit, die zy ten prooi bestemt.

« Wie streeft daar (zegt de Vorst), zoo vluchtig in 't bewegen,
»Als 't rendier van 't geberg', den trotschen vijand tegen?
»Zijn schild glimt aan zijn zij'. Zijn blaauwe rusting klinkt
»Ontzettijk, met een' klank, die tot in 't harte dringt.
»Hy geeft zich in 't gevecht met Ergon. — Zie hen strijden!
»Wat woede zweept hen aan, wat haat, ten wederzijden! (1)
»'t Is als de worstling van de geesten tegens een,
»Wanneer de Nachstorm loeit, door Noord en Zuid bestreên.
»Wat doet ge! stort ge neêr, ô Held van onze heuvelen?
»Moest Aldo dus door 't zwaard van die hy hoonde, sneuvelen!
»Schrei, Lorma! schrei bedrukte! Uw Aldo leeft niet meer.»

De Koning stortte een' traan, en vat zijn Leger'speer.
Hy slaat een oog van wraak op Zoraas fieren Koning,
Doch Gaül kooft hem voor. — Wat eedle moedbetooning!
Strijdt, Helden! beider moed is d'ander niet onwaard.
Wat snelheid, welk een kracht beweegt hun vonklend zwaard!
Dan, wie beschrijft een' strijd waar in het oog verdwaalde!
In 't eind. De vreemding viel, en Gaül zegepraalde.

« Weêrhoudt, ô Konaas zoons (roept Fingal ijlings uit),
»Weêrhoudt het moordend staal. De dood bekwam zijn buît. —
»Ach! dapper was de Held, in moed en eer verheven,
»Die thands in 't bloedig gras den doodsnik ligt te geven.
»Hoe wil zijn Vaderland niet treuren om zijn' val!
»De Vreemding zal, van wijd, hem zoeken in zijn Hal,

(1) L. W. Ik zeg TEN *wederzijden*, niet TER. 't Is het *Meervoud*.

- » En hooren geen gejuich. — De Koning is verflagen,
- » ô Vreemding; laat uw hart zijn bloedig eind beklagen!
- » De vreugde van zijn huis heeft uit, voor eeuwig uit!
- » Hoor, hoe zijn strandwoud loeit van 't grimmig stormgeluid!
- » Licht is 't zijn droeve geest, die door 't geboomt' kooft waren,
- » En door de struiker zucht van esch en hazelaren.
- » Maar ach! hy is geweest: een verr' gelegen strand
- » Verwacht zijn bloedig lijk van zijns bestrijders hand! »

Dus is des Konings taal, daar wy den toon der Vrede
Uitgalmen, en ons zwaard te rug keert in de schede.
Wy sparen 't vluchtend Volk, ontwaapnen 't vreemde Heir,
En leggen Zoraas Vorst in 't zwiingend zandbed neêr.
Ik, hief den treurtoon aan. — De Nacht bedekt de velden,
En Ergons geest verschijnt aan eenige onzer Helden.
Zijn aanzicht was omwolk. Een halfgevormde zucht
Dwaalde in zijn' boezem roud, maar gaf zijn hart geen lucht.
Gezegend zij uw ziel, ô Vorst van Zoraas streken!
Uw arm was sterk gespierd; uw Krijgsmoed, onbezweken.

De teedre Lorma zit in Aldoos hal, en wacht
By 't vlammeende eiken vuur het dalen van de Nacht.
Die daalde: maar, helaas! heur Aldo keert niet weder.
Zy weent. Een wondere angst drukt haar den boezem neder.
« Wat houdt u op de Jacht zoo onbegrijpbaar lang,
» (Dus roept zy) ? 'k Had uw woord voor 's daglichts ondergang.
» Is 't Wild zoo wijd ontvloôn ? — of zijn het felle winden,
» Die u op de open hei' de vlugge voeten binden ?
» Ach, Aldo, 'k ben alleen, in onbekend gebied:
» Wat bleef my, welk een troost, zoo de uwe my verliet! —
» Kom van uw heuveln af, ô gy, voor wie ik leve!
» Keer, dat mijn juichend hart aan uwen boezem kleve!

Heur aandacht wendt zich thands naar d'ingang van de Poort. —
De storm verheft: zy waant, zy heeft zijn' tred gehoord.
De vreugd blinkt uit haar oog. — Maar ach, heur angften keeren
In 't lijdend hart te rug, en zijn niet af te weeren!

« Nog keert ge niet weërom, gellefde (roept de Maagd)! —
»Kom, zien wy naar 't gelaat des heuvels waar gy jaagt!
»Wat zoude ik langer hier in fchroevende angften toeven,
»Onzeker, wat mijn hart een recht heeft te bedroeven!
»De Maan staat hel in 't Oost. De boezem van het meir
»Is kalm, en kaatst den glans van heure stralen weër. —
»Hoe zal ik thands zijn' stoet van trouwe hazewinden
»By 't keeren van de Jacht, in 's heuvels alloop vinden?
»Hoe fcherpe ik thands het oor, dat ik zijn stem verneem,
»Dat de afstand, noch de wind, my heur geluid ontvreem?
»o Jager zonder rust! gedenk aan Lormaas blaken:
»Kom eindlijk, kom een eind aan heur ellende maken!»

Zy fprak. Zijn Geest verfcheen aan heur verftarrend oog,
Een maanlichtfchijn gelijk van d'overwolkten boog,
Wanneer de Middernacht den Oceaan der Hemelen
Ontfluit en 't twijfellicht op gras en boom blijft wemelen.
Zy volgt deze ijdele fchim door 't midden van de hel. —
Nu weet zy, dat hy bleef. Heur grievend rouwgefchrei,
Op wieken van den wind den omtrek rond gedreven,
Doorboorde my de ziel. Ik waande meê te ineven.

Zy kwam, zy vond den Held. Haar jammerklacht heeft uit!
Vol fchriks verdraait zy 't oog: heur borst geeft geen geluid:
't Verwilderde gelaat misvormt haar eedle trekken.
Zy zinkt op Aldoos mond, om nooit weër op te wekken.
De Vorst beveelt den zang. De Barden heffen aan.

't Weent alles. Lormaas schim! ô wees op 't minst, voldaan!
De Maagdom onzer kust vereert u met gezangen,
Zoo vaak 't verdorrend Woud zijn takken neêr laat hangen.

ô Vreemdling! Gy die heerscht in 't rijk der schelle saam!
Al, geef somtijds een' toon aan haar, aan Aldoos naam.
Laat, laat hun Geesten zich in uwen lof verblijden,
En op een' Maanlichtstraal voor uwe sponde glijden.
Dan ziet ge 't minlijkst oog u danken voor uw' zang;
Maar — de onopdroogbre traan hangt eeuwig op heur wang.

1804.

De Arbeid.

Gewis, ook de arbeid is een zegen,
Geen vloek, door 's Hoogsten wraak den Sterfving opgeleid.
Die 't leven sleept in ledigheid
Streeft God en zijn bestemming tegen.
Het lichaam eischt een' graad vermoënis, zal 't bestaan:
Gezondheid kleeft alleen het werkzaam leven aan,
En oefning houdt en geest en boezem kalm en vredig,
Het hart, gerust en onbedeesd;
Daar weelde en wellust, traag en ledig,
Op 't weeke dons, en lijf en geest
Verwoesten; hier door duizend pijnen,
Daar, door verveling, zelfverdriet,
Als op den folterbank verkwijnen,
En kermen dat de tijd niet snel genoeg ontschiet.
Van daar, dat heir van bleeke kwalen,

Dat, opgedonderd uit den afgrond, immer groeit,
En eindloos om de koets blijft dwalen,
Waar op de zijde en 't purper gloeit!
Van daar die aangefchoten vleugelen,
Die, wy, die onze schuld, heur eigen beul en straf,
Het al te trage sterflot gaf;
Waar door het, in zijn vaart en woede niet te teugelen,
Onaangemeld en onverwacht
De deuren binnenstuift en wat er voorkoomt slacht!
Neen, 't menschdom kende kwaal noch krankte,
Wanneer 't, in 't rokend zweet van 't blozend aangezicht,
De Godheid voor zijn nooddrufst dankte,
En d'arbeid hield voor d'eersten plicht.
Toen was 't ontwaken frisch, de slaap door de ijde schimmen
Der raauwe dampen niet ontrust;
Die in de ontroerde herfens klimmen,
Wen 't ingewand verflapte in werkelooze lust.
Gezondheid strooide steeds heur rozen op de kaken,
En blies genoegens in, en gaf ze smaak en duur.
Het vrolijk tintlend Levensvuur
Verfmoorde niet in enge daken,
Maar werd door vrije en zuivre lucht
Gevoed, en van heur' aâm (verkwijnde 't) angeblazen.
De Grijsheid wist van ziek' noch zucht,
En hoorde met vermaak het dartle kinderrazen.
Zy was een lieflijke avondstond
Die d'onbewolkten dag met zachten glans bepaalde,
Geen kwelling voor zich-zelv'. Zy dacht en was gezond,
En blonk van 't heldre licht, dat uit haar' boezem straalde.
De kindsheid (Hemel, kan het zijn,
En was onze eeuw gedoemd dien gruwel voort te brengen;
Of kan uw goedheid dien gehengen

Zoo lang gy bliksems voert!) bracht geen bedekt venijn
Uit Moederlijken schoot, uit Vaderlijke lenden

Ter wareld, dat het zoet van 't kostbre levenslicht
Verwoestede, om (beklaaglijk wicht!)
Een hatelijk bestaan in jamm'ren te volènden.

De borst met reine Moedermelk

Was geen vergifte tooverkelk

Die d'aart van 't teder kind verbasterde en verlaagde,
En de ondeugd overgoot in 't bloed,
Of 't lichaam met de ziel verknaagde
Die voor zijn voedsters euvlen boet.

Gestadige oefning van zijn spieren,

Die 't vezelweeffel rekt en spant,

En 't bloed geregeld om doet zwieren,

Geeft aan den Bouwman kracht, op 't immerzalig land.

Aan de altijd wisselende vlagen

Van weër en winden blootgesteld,

Kan hy de felle zon op 't gloeiend hoofd verdragen,

En voelt niet dat de winter knelt.

Zijn lichaam sluit zich toe voor schadelijke dampen

En drinkt hun gift niet in door de al te weeke huid,

Is machtig, met de lucht, die in hem dringt, te kampen,

En drijft in 't heilzaam zweet bedorven sappen uit.

Zijn zenuw wederstaat aan 't prikkelen,

Doorvoed met wel gekleinsd, wel afgescheiden vocht,

Dat zich uit zuiver bloed ontwikkelen,

En tot zijn rijpheid komen mocht.

Geen geest van aangezette wijnen

Vervluchtigt 's levens sap in hart of herfenklier,

En doet door steeds verhittend vier

De spierkracht met den geest verdwijnen.

Geen sluipende en verholen koorts

Voert haar afgrijselijke toorts

Door 't zuchtend ingewand , in machtloosheid bezweken ,
Verftoort den zetel van 't verftand ,
Sloopt zin en zintuig door een' brand
Die eindloos smeult en kruipt , en weigert door te breken.
Het hair vergrijst niet door een' ouderdom , vervroegd
Door geestuitputting , zielsverkwijning ,
Die voren door het voorhoofd ploegt.
Maar hy , hy kent zijn' tijd , en 't uur van zijn verschijning
Vermengt den avond niet aan 't vroege morgenrood ,
Dat de eerste straaltjens pas van 's levens zon genoot.
ô Welgelukkig veld ! ô Bron van waar genoegten ,
Gezaligde arbeid ! vreugdig zwoegen !
Gy zijt des levens steun , de staf der manlijkheid ,
De woonplaats van 't genot den ftervling toegeleid !

Wat noemt men dan de bron van enkele zegeningen

Een' vloek ? wat fchuwt ge haar , verdwaasd ,
Verbasterd kroost der ftervelingen ,
Dat steeds op valsch genoegten aast ? —
Een vloek ! — Hoe ! was in 't zalig Eden
Den mensch geen arbeid opgelegd ?
Aan d'overvloed der zaligheden
Geen lichaamsoefening gehecht ?
Gewis ! Hy had den Hof te bouwen !
Hem toegeëigend door zijn' God ,
Doch geenzins tot een bloot aanschouwen ,
Maar tot een daadlijk zelfgenot.
't Waar weinig , door die fchoone dreven
Te wandlen zonder einde of doel ,
Om als een fchaduw rond te zweven
Met niet dan lijdelijk gevoel :

't Waar weinig, 't sappig ooft te smaken,
Dat hem de vruchtbre boomgaard bood;
Indien hy 't zout der zinvermaken,
De lust des arbeids, niet genoot.
Neen, 't was in 't moelzaam vruchtenteelen,
In 't streelend zelfgevoel van werkzaamheid en kracht,
Dat Adam met zijn' God mocht deelen,
By 't geen hem de aard had opgebracht.
Hy bracht by elke beet der tanden,
Die hy in 't geurig ooft mocht slaan,
Der Godheid dubbele offeranden
Van dankbre zielsvereering aan.
Hy dankte alleen aan 's Scheppers goedheid
't Bestaan, den wasdom niet, des appels op zijn struik;
Maar tevens de eedler, hooger zoetheid
Van eigen vlijt en krachtgebruik.
En zoo de zwangre schoot der aarde,
Hem onderworpen door uw woord,
ô God, hem blijde vruchten baarde,
Zy brachtze als vrucht der vlijt van haar' beheerscher voort.
ô Waarom is die tijd verdwenen,
En waarom moest zijn kroost in hun vervallen staat
De dubbele geesfelroë beweenen,
Van vloekbre ledigheid, en arbeid zonder baat!
Ach! 't aardrijk, overdekt met doornen,
En dat de hand, die 't bouwt, weêrstaat,
De hoop, verijdeld in het zaad
Was dan geen blijks genoeg, ô God, van uw vertoornen,
Had de alverwoestende, de doodelijke pest
Der ledigheid zich niet in 's stervlings hart gevest!
Zy, wreeder dan de dood sluipt met onhoorbare schreden
Verraderlijk vermomd, met bloemen in de hand,

Den stervling op het lijf, bekruipt zijn ledikant,
Ontwricht de forsgespierde leden,
Verlamt het ingewand, vergiftigt bloed en sap
In de aadren, en berooft van aart en eigenschap
Het voedsel, onderhoud des levens,
De vloeistof die men aamt, en de artsnykracht tevens;
Verdelgt het oordeel, sloopst den Geest;
Roeit zeden en gevoel voor eerezucht en betamen
Den matten boezem uit, met deugd en Godsdienst samen;
Verkeert Gods beeltnis in een beest!

Verheft u, dwazen, werkelozen!

Verheft u uit het stof! leert blozen!

En voelt uw waardigheid! keert tot u-zelven weër!

God schiep u, schepsel, tot zijne eer!

Wees nuttig; volg Hem na, spreid werkzaamheid en krachten

Rondom u! Leef, terwijl ge zijt.

Leer 't lokaas van den schijn verachten,

En ga het waar geluk voor geen verbeelding kwijt.

Hoe zoudt ge, een staåge proof van 't zelfverwekte lijden

U hartlijk in uw' God, des Levens God, verblijden,

Wiens gaaf gy nimmer smaakt, maar met de voeten stoot?

Gy, voor geluk bestemd, en Englen deelgenoot!

Beef! beef, verkwister van uw dagen!

God eischt eens rekenschap van 't geen hy heeft verleend.

Wat wacht ge? uw doodklok heeft gellagen,

Eer dat ge uw dwaasheid nog beweent.

1804.

De Maaiers.

HERDERSZANG.

MILO, BATTUS.

MILO.

Elendig Maaier, foel! wat scheelt u; arme bloed!
Gy houdt geen rechte streek in 't maaien dat ge doet,
Maar 't gaat met bocht by bocht als 't golven van de baren,
Eu 't is, als of ge niet met de andren voort kunt varen.
Gy kooft een gantsch stuk wegs in d'arbeid achter aan,
Als 't schaapjen, dat zijn' voet verstuit heeft onder 't gaan;
En blatende, op den tocht de kudde na kooft hinken.
Wat zult gy t' avond doen, die nu reeds d'arm laat zinken!

BATTUS.

Zeg, onvermoelbre knaap, een steenblok als gy zijt,
Hebt ge ooit naar iets verlangd, daar 't zuchtend hart om lijdt?

MILO.

Neen, nooit. Een arbeidsman, wat zou die wenschen mogen!

BATTUS.

Dreef ooit de minnepijn de sluimring uit uwe oogen?

MILO.

't Zal, hoop ik, nimmer zijn: de worst bekoomt geen' hond.

BATTUS.

En ik, ik kwijn fints lang aan zoo'n onheelbre wond.

MILO.

Zoo hebt ge 't zeker ruim. Ik moet er hard voor werken!

BATTUS.

Van daar is op mijn grond geen spoor van ploeg te merken.

MILO.

Wie is dat Meisjen dan, dan gý zoo hevig mint?

BATTUS.

Die lestmaal voor ons zong, ja, Polybootus kind.
Ge erinnert u aan de oogst op Hippocóöns akker?

MILO.

Zoo! Loontjen vond zijn' man! — Daar fla geluk toe, makker!
Zy zingt als 't krekeltjen, en is zoo mager ook.
't Zal warm zijn aan haar zij', ze koómt pas uit de rook.

BATTUS.

Ja, spot vrij! Plutus wordt alleen niet blind bevonden;
De kommervolle min heeft ook het oog bewonden.

MILO.

Ik spot niet. Sla gy slechts de seisen weêr in 't graan,
En hef een minnelled op deze uw schoonheid aan:
Zoo zult gy d'arboid zoo niet voelen. Want voordezen
Placht ge immers, naar men zegt, een Zangers baas te wezen!

BATTUS.

ô Zanggodinnen, zingt de tengre en slanke Maagd!
Gy roert geen voorwerp aan, hoe haatlijk of 't behaagt.
Geliefde Bombycé! men moge uw schoonheid smaden,
Als schraal, en uitgeteerd, en zwart van 't Zonnebraden;
My zijt ge, en my-alleen, de aanminnigste Bruinet,
En overtreft in kleur de honig van Hymet.
De veldviool is zwart, de hyacinth heeft vlekken,
Maar zou hun dit in 't veld tot minder luister strekken?
De Wolf vervolgt de Geit, het Geitjen de Ægofyt; (1)
De Kraan vervolgt de ploeg die door den akker snijdt;
Ik, razende van min, ik volg u na met de oogen;
Ik hijge u na in 't hart, voor u-alleen bewogen.
Ach! had my 't lot een' schat als Krezus toebedeeld;
Ik, stichtte uit smijdig goud ons beiden elk een beeld,
En wijdde 't Venus toe. Gy zoudt een veldsluit voeren
En staan met myrth omkransd, gehuld met parclsnoeren;
Ik, huppelde op den toon, en tot den dans geschoeid.
Geliefde, om wie mijn borst van helle vlammen gloeit!
Uw voet is scheutig, blank, als 't been der Elpentanden:
De purpergloed van 't West kleurt beide uw spichte handen:
Uw zangerige stem is, als de wol, zoo zacht:
Uw zeden zijn 't sieraad, de roem van uw geslacht!

(1) Geitenplant: anders *cythifus* genaamd.

MILO.

Wat heeft die Maaier ons een heerlijk lied doen hooren!
Wel schoone melody! Nog zuist zy my door de ooren.
Wat voegt het by dien baard die in uw lippen steekt!
Maar hoor nu ns de taal die : Lytiërzes spreekt

»ô Vruchtbre graangodin , gekroond met gulden airen!
Geef, op 't bearbeid land een heerlijke oogst te gaären. —
Bind schoven , Maalersgast! de vlijt maakt arbeid licht,
Dat niemand u op 't veld van werkloosheid beticht'! —
Geef acht , 't gemaaide graan met de afgesneden enden
Bestendig naar het Noord of 't Westen toe te wenden,
Op dat de droogende air te beter zij gevoed. —
Gy die het koren dorscht , vermijd den middagglod:
De middag geeft slechts kaf, en luttel graans te malen. —
De Maaier streeft den glans der eerste morgenstralen
Vooruit, en vang' zijn werk by 't vogeltjilpen aan,
En eindig' met het licht; leer, hitte door te staan,
En zij der vorfchen beeld, die nooit naar drinken vragen,
Maar, vrolijk in hun plas, de selfte zon verdragen! —
Doch gy die 't arbeidsvolk in 't recht der spijs verkort,
Zie toe, en vrees den vloek dien ge op uw' schedel stort!
Verdeel geen tarwengrein, gy mocht uw handen kwetsen! —
Zie daar, wat dienftig is den werkman voor te schetsen!
Zie daar den rechten zang, geschikt voor 't maaiers oor!
Gy! zing uw Bestemoër uw dwaze liefde voor!

Na Theocritus.

1804.

Herkules in de Wieg.

Slechts tienmaal had de maan den kleinen Herkules
Met volle schijf begroet naast broeder Ifikles,
Die, met hem 't eener dracht uit Moeders schoot ontfloten,
Hem opvolgde in het licht, één nachtwaak slechts genoten.
Alkmene had ze beide in frische bron gebaad,
En ze uit de borst gelaafd waar 't moederhart in slaat,
Wen ze elk op 't vurigst kuste, en beï de teedre knapen
Met halfgeloken oog ter neêr leide om te slapen,
In 't armschild, dat heur gade een' vijand had ontroefd.
Ze legt hun elk een hand op 't kinderlijke hoofd:
Rust, zegt zy, knaapjens! rust, mijn lieve tweelingpanden!
Rust, telgjens, al mijn lust, uws Moeders ingewanden!
Slaapt, tot de Morgenzon u blijd in de oogjens straal!
Dus spreekt ze, en wiegt het schild van gladgellepen staal.
De slaap bekruipt hun 't oog. Maar als aan 's Hemelstransfen,
De Beer zich Westwaarts wendde, Orions heldre glansfen
Zich toonden, en hy de Aard zijn blanke schouder bood,
Zond Juno, de afkomst gram van Vrouw Alkmenes schoot,
Twee gruwbre monsters af, (afgrijsfelijke slangen,
Die 't gladgeschubde lijf in blaauwe kronkels prangen!)
Om teedren Herkules te smooren in zijn rust.
't Is nacht; zijn moeder slaapt: de lamp is uitgebluscht.
Een diepe stilte heerscht. De beide moordgedrochten
Verschijnen, wentfen zich in duizenden van bochten,
En dringen door een spleet in Thebes Koningshof.
De in bloed gemeste buik fleurt wentlend door het stof:
De afschuwelijke kop verheft zich in den hoogen,
En blik door 't slaapvertrek met ijslijk vlamme oogen,
En spuwt op wand en vloer zijn giftig zwadder uit.
Zy naadren 't tweelingpaar. Maar 't lijffelend geluid

Wekt bef de Wichtjens op, en 't hol en aaklig duifter,
(Jupijn bestemde 't dus) maakt plaats voor ochtendluifter,
Die midden in den nacht het gantsche huis verlicht.
De Jongste geeft een' schreeuw wanneer hy 't fel gezicht
En 't gruwelijk gebit der ijsfelijke dieren
Met d'opgeheven hals zich over 't hoofd ziet zwieren,
En trapt zijn dekkeled af, en streeft met hand en voet,
Als mocht hy 't leed ontvliên, het geen hem fiddren doct.
Maar Herkles ziet hen aan, en grijpt met beide handen
De monsters om de keel. Zy sparren mond en tanden
Afgrijslijk gapende op, en slingren buik en staart
Om 't klein en moedig kind, zijns Vaders groothed waard
Nu kronkelen zy zich fel om 's knaapjens borst, en knellen
Zijn leden in hun wrong, om zich te weêr te stellen,
En zetten d'adem op, dat hals en gorgel spant
En opzwellt tegen 't hol der kinderlijke hand.
Vergeefs! Hy klemt ze vast. Vermoeid van 't ijslijk wringen,
En trachtende om den band der kindervuist te ontpringen,
Ontwikkelen zy zich weêr, en geeslen met het lijf
De lucht, en 't wichtj', en 't schild. Hy nijpt al even stijf.
In 't eind, hy prangt, hy klemt met saamgedrongen vingeren
De drakengorgels toe, in weêrwil van hun slingeren.
Hun oogen pulsen uit en scheemren door het bloed.
Hun spitsche kop zet op. Zy worstelen meer verwoed.
Maar eindelijk 't is gedaan: hun afgematte longen
Bezwijken: 't hart verstikt: zy vallen uit hun wrongen,
En strekken 't lichaam uit: hun buigzaamheid verlijft;
En 't Jongske juicht zich toe dat hy verwinnaar blijft.

Alkmene middlerwijl vernam des jongsten schreien.
Ze ontwaakt, en voelt zich de angst door 't stallend bloed verspreien.
Amfitruo, rijst op! dus wekt zy haar' Gemaal.

Rijs op! een ijsbre Ichreeuw verheft zich door de zaal.
't Is Ifikles geluid, maar met een aaklig beven
Waar van my 't hart onzet, en gillende, uitgedreven:
En 'k zie ons slaapvertrek beschenen van de zon,
Als of de morgenstond met middernacht begon.
ô Rijs! daar is geen tijd uw brozen vast te snoeren;
Daar viel iets schrikbaars voor, dit tuigt mijn zielsontroeren.

Zy sprak: hy stijgt terstond van 't ceedren Ledikant;
Hy grijpt de ontbloote kling verwilderd in de hand,
En vliegt. — Maar 't licht verdwijnt, en 't akeligste donker
Omringt hem, dubbel zwart door 't eerste lichtgeslonker.
Hy roept met felle stem zijn slapend huisgezin.
Brengt, ijlings, brengt my licht, en vliegt de voorzaal in:
Vliegt, mijn getrouwen! vliegt! Naauw had hy uitgesproken,
Of lamp en fakkellicht was in der ijl' ontstoken,
En alles stuift om strijd als woedende in de zaal.
Daar zag men 't teedre wicht in blijden zegepraal,
De slangen klemmende in zijn opgeheven handen.
Verbazing, schrik, en vreugd weërgalmen door de wanden!
Het Jongske reikt den Vorst, met lachjens om den mond
De monsterlijken toe, en werpt hen op den grond,
En dartelt van de vreugd met kinderlijke weelde
Zoo dra de ontroerde Held zijn donzig kaakjen streelde,
Verschrikte Alkmene drukt met moederlijke smart
Bezwemen Ifikles aan 't teërgevoelig hart;
Terwijl Amfitruo den kleenen slangbedwinger
Haar aanbiedt, 's knaapjens macht beproevend met den vinger.
Het Jongske grijpt dien, maar beknelt hem niet dan zacht,
En de Oorlogshéld ontzet van zulk een reuzenkracht,
Groei, riep hy, diebre Knaap, en vroege Monsterflachter!

't Was nu ten dertemaal dat Mavors morgenwachter

Zijn heldre stem verhief. Alkmene heeft geen rust,
Maar zoekt den Wichelaar, van al wat is, bewust,
Die 't nog toekomstig leest in 't onbemerkt voorleden,
En 't donkre morgen in den moederschoot van 't heden:
Tirefius, beroofd van 't uiterlijk gezicht,
Maar duizendoogig in zijn binnenste, en vol licht.
Zy meldt hem 't Wonderstuk. Verklaar my, zegt ze, ô Grijeze,
Het noodlot van dit kind. Mijn boezem hupple of ijze
Op 't geen gy nielden zult, verbloem my niets. Ontzie
Mijn teêrheid, noch den rang, waarin ik 't u gebiê.
Ik weet, geen stervling kan het noodlot tegenstreven;
En, waar de Schikgodin den bonten draad van 't leven
'Meê doorgelochten heeft, dat leed is niet te ontgaan.
k Ben alles des getroost. Zeg my de waarheid aan!
Hy antwoordt: Groote vrouw, uit Perseus bloed gesproten!
By 't edel zonnelicht waar voor my 't oog gesloten,
Maar 't hart aandoenlijk is, de toekomst die u wacht
Is heerlijk! Eeuw aan eeuw zal Hellaas nageflacht
Alkmenes eedlen naam de schoonste hulde wijden.
Uw telg, die in de wieg reeds draken kon bestrijden,
Zal onverwinlijk zijn, en roeien monsterdier
En euveldaadren uit, en steigren door het vier
Ten steilen hemel op, van 't sterflijk stof ontlagen.
Doch 't Noodlot heeft hem eerst een twaleftal van plagen
Bestemd, eer OËtaas vlam zijn grover deel verflindt,
En zijn vergode ziel den starrenzetel wint.
Ja, zy die 't ongediert' tot zijn verderf verwekte,
Bevredigd door een deugd, die de aard ten zegen strekte,
Ontfangt hem als het bloed der hooge Hemelgoôn,
En deelt hem 't voorrecht meê en d'eernaam van heur' Zoon.
Dan zal de schuchtre ree in 't woud geveiligd rusten,
En 't vratig Wolfsgebit zal roof noch bloed gelusten,

Maar Vrede en zekerheid zal heerschen door 't heelal.
Vorstin! geef dank aan 't lot, dat hem verheffen zal!

Hy zweeg, de Moeder bloosde, en bracht hare offerande
Den Goden. 't Rookwerkvier dat op het outer brandde,
Verhief zich in een wolk. De Goden namen 't aan;
De zuigling werd een man; en 't Noodlot werd voldaan.

Na Theocritus vrij gevolgd.

1804.

Aan Mevrouw * op haar' verjaardag.**

In 't afzijn eens Gemaals met eng benepen harte,
Den hoezem om het lot des Vaderlands beklemd,
Deelde ik, begaafde vrouw, in uw gerechte smarte
En tokkele ik geen snaar, voor 't feestgejuich gestemd.
Neen, rijze 't heuchlijk licht van uw geboortetijde
Thands sierloos, niet vereerd met bloemen of gezang!
Dat slechts de oprechtste borst u zuivre wenschen wijde,
En de Almacht die verhoore, is al wat ik verlang.
o Leef! gevoel u steeds als op 't gezegend heden,
De zaligste in 't Heelal door Echt en minlijk kroost,
Van al wat u genaakt vereerd en aangebeden,
En de onvolkomene Aard verwandeld in een Eden
Door 't innig Hemelzoet van ware Christentroost!

De onderwerping eens Christens.

Onzinnig, die met ijdel pogen
De Wijsheid van zijn' God vooruikloopt of weêrstreeft!
De hand die alles voedsel geeft,
En, onbeperkt in Alvermogen,
De tranen scheidt in weenende oogen
Zal ze op zijn' tijd weêr op doen droogen,
Als 't eens gezuiverd hart geen leed meêr noodig heeft.

Wat dringt ge uw' God, uw' wijzen Vader,
Een voorschrift op van 't geen ge, onnoozle, niet beseft?
Hy, aller zaligheden ader,
Hy weet, als Hy de hand verheft,
ô Stervling, hoe die hand, en tot wat eind zy treft.

Gy, blind in heil en leed, onwetend
Van 't spoor dat tot Hem leidt; gy, speelbal van een' waan,
Zich alles blindelings vermetend!
Aan ijzren klulfters vastgeketend,
Waar van ge u zelfs niet tracht, niet wenscht, niet weet te ontslaan!
Gy, kind van aarde en wind, en waterbel der golven,
Wie zijt ge, stervling! ijdel niet!
Die over hals en hoofd in aardfche slijk bedolven,
De Vaderhand verbidt die u de Godheid biedt?

Of waant ge, dat uit zucht tot wreken
Zijn adem u vervolgt in grammen euvelmoed;
Verdelging stort als waterbeken,
En jamm'ren als een regenvloed?
Dat vloek en plagen uit te spreken
Hem welbehaaglijk is en zoet?

Verbeeldt ge u dát het leed op lijden,
De pijn op foltring doelt? — Onnoozle, neen, ó neen!
De tuchtroê heiligt in 't kastijden,
De smart voert op tot zalligheên.
De traan is 't werktuig van verblijden;
De vreugde, de afkomst van 't geweên.

Moedwillig in zijn' vloek vervallen,
Zag de Almacht ons der Hell' ten onvermijdbren roof.
Hem jammerden de duizendtallen,
Bestemd tot eeuwig heil, tot eindloos Jubelschallen:
En Jezus bood zich aan met borgzoen en geloof.

Verloren sterveling! uw God werd u ten broeder.
Hy leed met u, voor u, hy nam uw vloekbre schuld,
Uw gruwelstraf, uw dood, en (hemel! nog verwoeder)
Zijns Vaders wraak, op zich, was offer en behoeder,
En heeft voor u de Wet en d'eisch der Wet, vervuld.
Hy heeft u met uw' God, den God der wraak, hereenigd.
De bliksem is gedooft, de donder rolt niet meer:
Het onvermurwbre recht, het strafrecht, is gelenigd,
Uw Vader werd uw Vader weêr!

Zijn handen storten niet dan loutre Hemelgaven,
Dan weldaân voor het kroost, Hem weêr te rug gebracht.
Hy straft, maar uit genade, en zacht,
Hy spreekt, wy siddren niet als slaven;
En, berst het aardrijk uit zijn naven,
Wy blijven 't Godgeliefd gellacht!

ó God! ó Jezus, vriend en heil der stervelingen!
Beveel het Heilgeloof dat aan uw voeten knielt!

Het daal van uit uw' schoot, van uit uw hemelkringen,
En moge ons werkloos hart doordringen,
Van niets dan aardfchen geest bezield!

Beveel het, Godheid van ontferming!
ô 't Dale, en vlamme in ons het rokend vlamlicht aan!
Verleen ons, tegen ons, uw heilige befcherming!
En, treft Ge, uit vaderlijke erberming,
ô Schenk ons d'indruk van Uw goedheid onder 't flaan!

Smoor wenschen, die in 't hart zich tegen de Almacht stellen!
Leer ons den grond doorzien van dien onpeilbren poel!
De tochten, die hy op doet wellen,
In onverwrikbre teugels knellen!
Geef onderwerping aan Uw flagen! geef gevoel!
Geef ons de erkentenis van Uw weldadig doel!
En neem de zuchten aan, die uit een' boezem snellen,
Geschokt door 't rustloos driftgewoel!

ô Zalig, die het heil erkennen
Der teistring van Uw hand; niet voor heur flagen vliên;
Aan 't klemmen van Uw roede een willig harte biên;
U 's warelds toomen laten mennem,
Uw' eenigwijzen wil gefchiên!

Algoede! geef my dezen zegen!
't Is alles wat ik smeek in dees beklemden staat.
Een ziel, die in geen druk verlegen,
Zich nooit tot morren laat bewegen,
Maar stil, geduldig, en verzwegen,
Met lust naar uw geleide gaat!

Ik wensch me, ô God, geen tegenspoeden,

Maar zendt ze uw wil my toe, 'k verbidde uw weldaad niet.
Het hart moog zuchten, lijden, bloeden,
Uw Liefde wil mijn ziel behoeden.
Ik voel haar als de rampen woeden,
En danke Uw goedheid in 't verdriet!

1804.

Eens Grijzaarts waarneming.

Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden.

PS. XXXVII.

'k Was jong en draag nu grijze hairen,
Ik heb des warelds loop gezien.
'k Zag menigte van zielsbezwaren,
Die Deugd noch Wijsheid kan ontvliën
'k Zag Throon en Rechterzetels beven.
'k Zag Dwazen tot gezag geheven.
'k Zag de onschuld sneuveln op 't schavot.
'k Zag Waarheid, Recht, en Wet verdrukken;
Den Roem, het loon van gruwelstukken;
En 't Aardrijk leven zonder God.

Maar nimmer zag Ik (ô mijn kinderen,
Herdenkt dit, bloeiende, of in nood!)
Het goed door wel te doen verminderen,
Of 's braven afkomst zonder brood.
Maar nimmer, opgehoopte schatten

Waarachtig heil of troost bevatten,
Ten zy er 't weldoen smaak aan gaf.
Maar nooit, wat wetloos was verkregen
Een schaduw dragen van Gods zegen,
Of dalen tot het Nakroost af.

'k Zag Monsters, die de borst doorboren
Die ze opgevoed, gekoesterd heeft;
Maar nooit een weldaad gaan verloren,
Waar aan geen eigen hoogmoed kleeft.
Ik zag de deugd van brave Vaderen
Een' rijkdom voor hun kroost vergaderen,
Onroofbaar door het Aardsche lot;
En oudren weldaân : aan hun Neven
Met dubblen woeker weêrgegeven,
En rijk vergolden door hunn' God.

'k Zag nood en ramp ten hemel steigen,
En wanhoop krijfchen om de dood;
Maar de Almacht troost noch redding weigeren,
Waar 't hart geloovig tot haar vlood.
Ik zag in 't midden der ellende
Dat God de zijnen nooit miskende,
Maar 't oog op hun behoefte slaat:
Dat hun, die anders niet verlangen
Dan van zijn goedheid af te hangen,
In de armoë geen gebrek ontstaat.

Ik zag, dat Gods beloftenisfen,
Waar 't hart geloovig op verwacht,
Geen uitkomst, geen vervulling misfen;
En wijsheid meer vermag dan kracht.

Ik zag , dat Jezus aan te kleven ,
Den stervling ook dit aardfche leven
Gerust en veilig door doet gaan :
Maar 'k zag den waan der Zelfverblinden
Nooit anders dan verwoefing vinden ,
En steeds tot dwaasheid overflaan.

Ik zag , dat lijden , dulden , dragen ,
Wat de Almacht over ons getengt ,
Den prikkel stompt der selfte plagen ,
En zeeke redding met zich brengt.
Dat , met een needrig zelfmiftrouwen
Op God , en Hem-alleen , te bouwen ,
't Geweld te loor ftelt van 't Heelal :
En dat op Rijkdom , Staatsvermogen ,
Op Wijsheid of Geweld , te bogen ,
Een voorboô is van wiften val.

Ik zag de vrucht van 't menschlijk woelen ,
En de Algenoegzaamheid van God :
Dat overvloed gebrek kan voelen ,
En de Armoë juichen van genot.
'k Zag vlijt en ijver ingefpannen
Het duurgezameld koren wannen ,
En 't graan verftuiven met het kaf :
Maar 't halmtjen dat de nooddruft gaârde ,
't Geen duizenden van oogften baarde ,
Wanneer Gods Almacht zegen gaf.

ô Riep ik toen , ô Alregeerder !
Rechtvaardig zijt Gy , wijs , en goed.
Bepaaf mijn deel , ik vraag niets meerder :

In U besta mijn overvloed !
Ach ! moeten my de rampen drukken ,
Ik wil voor uw bestemming bukken ,
En gy verleent my deze troost ;
Dat wat uw gunst my toe laat vlieten ,
Mijn hart het dankbaar mag genieten ,
En Gy my zegent in mijn kroost !

1804.

Floris de vijfde.

't Grootmoedig Vorstenbloed , dat door uwe aders speelde ;
De vurigheid der Jeugd die uit uwe oogen blonk ;
De luister van uw Hof , wiens zorgelooze weelde
U haren zwijmelwijn uit gouden bekers schonk ;
Uw voorstaan van het recht tot siddring van de bozen ;
En weldoen , ruim verspreid , maar door geen keus beflerd ,
Dat , waar verdienste ontbreekt , of haten doet of blozen ;
Met heldendapperheid , die , ongelijfstafferd ,
Geweld trotseeren durft , gevaar verachtelozen ;
Zie daar , ô Koningstelg , wat uw verdelger wierd !
Maar wat , wat heeft u toch , tot heil uws Volks geboren ,
By elk zoo teêrgeliefd en troosteloos beschreid ,
By dit , dit zelfde volk , der schrijvren haat beschoren ? —
Hun traagheid , voorgegaan door diepe onwetendheid. —
Of , mogen we ongestraft de Waarheid hier vereeren ,
De bron schuilt meer in 't hart dan 't dwalen van den geest :
Men roemt aan 't volk niet graag zijn vorige Opperheeren ,
Daar 't niet dan tot zijn spijt , zijn Medeburgren vreest ;

BILDERDIJK. — XIII. 4

En hem, die 't Vrijheid preekt, terwijl hy 't wil regeeren,
Zijn alle Vorsten kwaad, maar d'allerbraafften 't meest.

1788.

Aan een verouderend Meisjen.

Na Aufontus.

'k Zei duizendmaal, Lycoor, de tijd gaat vliegend om :
Besteed uw jeugd, 't is tijd; haast naakt ons de ouderdom.
Vergeefs! gy loegt my uit. Nu sloop op wollen sokken
De grijsheid ons op 't lijf, en jeugd en bloei vertrokken.
Thands spijt u, dat ge een perk, u voor 't genot vergund,
En achtloos doorgesleurd, niet weér herroepen kunt.
Kom echter, laas ons thands 't verwaarloosd zoet nog smaken,
Waar naar ik... 'k zeg niet, haak, maar eenmaal plach te haken.

1793.

Waarheid en Schijn.

Op Veinzery en Logentaal
Houdt waarheid steeds den zegepraal.
Wie braaf wil wezen in den schijn,
Die moet het in de DAAD ook zijn.

1804.

Aan mijne Vrienden in Amsterdam.

In de eenzaamheid verdiept, droefgeestig, néergeflagen;
En bloedende om 't gemis van vrienden, huis, en magen,
Aan Elbe en Wezerfroom als by de kronklende Eems,
Op Duitschlands hoog gebergte als aan den zoom der Teems,
In 't aaklig mierennest van Hamburgs stugge zwoegers,
Als in de wareldstad der Britsche waterploegers,
Waar heen mijn voet me ook voer', mijn oog zich wende of keer,
Mijn hart reist nergens met me, of 't keert tot uwent weër;
Keert (dat zich woede en spijt des onverzoenbaar belgen!)
Tot Vaderland en Gade en onvergeetbre telgen!
En 't sleept op elken stap de keten meê die 't boeit,
En altijd zwaarder wordt naar mate de afstand groeit.

Gezegend, midden in den poel van Staatsellenden,
Gezegend zy uw huis, ô dierbre Welbekenden,
Die nog het denkbeeld van uw' vriend, uw' bloedverwant,
Niet achtloos van u schudt of uit uw hart verbant!
Gods Engel zweve om u en dekk' met hemelvlerken
Dat Godgeliefd verblijf, die tuin en wandelperken,
Die kamers, aan de deugd en wetenschap gewijd,
Waar in ge, uw' plicht getrouw, uw lieflijke uren slijt,
De schoone kunsten kweekt, het hart van brave vanden
Door 't edelst Dichtmuzyk aan 't uwe weet te binden,
En 't teedre weesjen voedt, dat van uw weldaân leeft,
En, verr' van my, niet weet of 't nog een' Vader heeft.

Voor my, in eens ontrukkt aan wat my 't harte streelde,
En zelfs niet vatbaar meer voor de allerminste weelde,
Die tusfchen de aakligheên der zwaarste onzekerheid,
Onwetend waar het lot my eindlijk henen leidt,

Met rustlooze schreên een scheemrend goed bejage,
Dat op mijn naadring vliedt als in een hinderlage,
Eu, even als die kring die aarde en lucht omtrekt,
Van verre een eind belooft, maar 't altijd verder rekt;
My doemde 't wuft geval in d'avond van mijn dagen,
Van rijk tot koningrijk een mondvul broods te vragen,
En 'k vind in 't gantsch heelal, aan 't einde van mijn weg,
Geen eigen plekken gronds, waar ik my nederleg.

Dan, 't zij zoo! 't Is uw wil, uw eeuwig welbehagen.
ô Hemel! verr' van my dat ik my zou beklagen!
't Zij 't straffe of tuchroê zij', almachtige Opperheer;
Zoo straf, 'k verdiende uw roê; zoo tucht, ik buig my neêr.
Uw goedheid leerde ik nooit miskennen of verdenken;
In 't zure en 't zoete, ô God, waardeere ik uw geschenken.
Aanbidde ik met een hart, dat nooit U heeft mistrouwd,
Den heiland van mijn ziel, die tuchtigt, en behoudt.

Maar gy, wanneer gy soms uw dwalende gedachten
Naar 't lijdende offer wendt van 't harde plichtbetrachten,
Geloof gy, dat gy ooit het duizendst deel bevroedt
Van 't geen de onzalige in zijn zwerven, uitstaan moet?
Mijn Vrienden, waant het niet! Ach! al de rampen tevens
Eens van de menschlijkheid geheel verlaten' levers,
Wat armoê, wat gebrek verschriklijkst toont op de aard,
Zijn in de ballingschap, als in één put, vergaârd.
Van onderstand beroofd, van aanspraak, heul en vriden,
In elk wie u ontmoet, een' vijand te ondervinden,
Een' roover, tuk op buit, die, op uw goed verhit,
Gedurig aanslag maakt op wat ge ook nog bezit:
Die u, om 't handvol goud, waarmee ge uw leed moet rekken,
Belaagt, als waar 't een schat, die dooden op kon wekken;

En , met een' nijd in 't hart , dien 't oog slechts half verheelt ,
U aanklaagt by zijn' God als veel te ruim bedeed : —
Op elken voetstap steeds een nieuwen last van plagen
Te voegen bij het pak dat hals en schouders dragen : —
Nu laafnis , dan verdek , en wijk en legersteê
Te ontbeeren in een' staat van 't smachtendst lichaamswee : —
In 't blaakren van den oogst , van dak ontbloot en bladeren ,
Den middagzonnegloed op 't hangend hoofd te gaderen ,
Daar midden in dien brand het uitgestrektst gewest
Geen teugjen vochts verschaft , dat tong of lippen lescht : —
In noodstorm en orkaan , als 's hemels donders klateren ,
De dampkring nederstort als in een zee van wateren ,
En 't blaauwe bliksemvuur het fiddrend aardrijk splitjt ,
De beuken helnde en verr' van tronk en wortel rijt ,
Voorby uw zijde snort , en losknalt voor uw voeten ,
Geen schuilplaats , hoe gering , voor 't baldrend weêr te ontmoeten ,
Geen vonkjen avondbrand , dat ge uw verkleumde leên
Moogt koestren bij een kool of doorgegloeiden steen ,
Uw doorgeweekt gelaat van 't druipend water droogen ,
En d'omloop van het bloed door zachten gloed verhoogen ;
Geen blok , waarop ge 't hoofd als 't van vermocidheid knijkt ,
In 't sluimren ondersteunt en door de rust verkwikt ;
Geen enkle handvol stroo , om op den vloêr te dekken ,
Waarop ge in machtloosheid het lichaam uit moogt strekken ;
En als u 't lijf bezwijkt , daar de uitgeputte kracht
Om nieuwe sappen schreeuwt , naar steunend voedsel smacht ,
Wanneer ge op uwen tocht uw' voorraad ziet ontbreken ,
Niets eetbaars op te doen in zelfs bewoende streken ,
Maar , schoon ge uw goud alom in de oogen blinken doet ,
Te hongren naar het brood dat elders honden voedt. —

Dit al is slechts een deel van 't geen de ramp der tijden

Ons op d'onzcekren tocht door Deutschland dwingt te lijden.
Ach! Deutschland is niet meer hetgeen het voormaals plach,
Als welvaart in de schaauw van 't strenge Landgezag
Door dorp en wijken bloeide, en ware schatten teelde,
Nog niet door 't gift befmet der Nederlandsche weelde.
Toen de arme boer geen goud, geen kostbre kleederdracht,
Geen overdaad vertoonde in huis of huisraadpracht;
Maar daaglijks zijn gezin, dat om zijn tafel praalde,
Op krachtvol zwijnenvleesch en voedzaam brood onthaalde,
En niets begeerlijks wist van Donaumond tot Rhijn,
Dan welgevoed, gezond, en vastgespierd te zijn.
Helaas! zy zijn voorby, die meer dan gouden dagen!
't Verderf heeft overal zijn klauwen ingelagen;
Ook hier de valsche zucht naar vrijheid voortgeplant,
En nijverheid en bloei verdreven uit het land.
De bouwman mort en kwijnt, zijn oogsten gaan verloren:
De vadzigheid wint veld, de zeisen schuwt het koren,
De ploeg de vette kluit, die tegen 't ijzer glimt.
Een woefte wrevel stijgt, die hoog en hooger klimt.
De hoofden hangen met de werkelooze handen:
De handen staan in vuur, de zinkende oogen branden;
De boezems hijgen; en het doel om 't welk men blaakt,
Is dat m' op Frankrijks spoor, zich-zelf rampzalig maakt.

Nog meer! De woefte Krijg, uit d'afgond opgedonderd,
Heeft burcht en dorp en land van alles uitgeplonderd.
Dat monster, dat alom de velden, waar 't zich wendt,
Met ijzren hoef vertrapt, en vriend noch vijand kent,
Zijn' dollen moedwil koelt aan weerelooze boeren,
En niets behoudt of spaart, dan om ten roof te voeren:
Dat schrikdier liep alom de vruchtbare akkers plat,
Vernielde in arren moed wat de armoë overhad,

Doorkruiste dorp noch streek in 't heen of weder rukken,
Of teekende zijn spoor met bloed en gruwelstukken,
En liet den dorpling niets in zijn berooide stulp,
Dan wraakzucht zonder macht en noodkreet zonder hulp.

Wat wordt er, groote God, van deze onzalige oorden?
De stroomen wentlen bloed langs hun ontvolkte boorden;
Verwoesting voert de ellende, en zy de wanhoop, aan.
Heel de aard' schijnt tegen de aard in dolheid op te staan.
Waar vliedt ge, ô Welvaart, heen? en waar, genoeglijkheden
Des levens? Eer? Verstand? Begaafdheên, Kunsten? Zeden?
Gy, Godsdienst, zeeke troost die nooit een hart verraad!
En, die alleen door haar, in haar-alleen bestaat,
Steeds hooggeroemde Deugd, die we allen heilig achten,
Maar nooit; dan uit belang of ijdelheid betrachten?
Heel de aarde, ons Warelddeel, wordt woeste drift ten buit;
Barbaarschheid strekt op nieuw heur klauwen naar ons uit,
En de ijselijke nacht van weedom en ellenden
Keert weér, dien 't Christendom zoo heilrijk om deed wenden.
Het tijdvak keert terug van gruwzaam wangeloof,
Voor dankbaarheid, natuur, en alle plichten doof.
Het aaklig Jammerbosch, dat de onbeschaafde Schlaven
Hun grijsaarts slachten zag of levendig begraven,
Vernieuwt de moordkreet weér die door zijn blaadren rolt,
En 't bloed van wie 't genaakt in hart en aadren stolt.
Wat gruwlen! Heilig God, ô wil dien nood verhoeden!
De Vader trapt den wulp, dien hy niet weet te voeden,
De lenden in: de zoon draait 's Vaders gorgel om:
't Gebrek verflindt en kind en zwakken ouderdom:
En, om een enkle hand van 't ongeachtste voeder,
Verwurgt des Broeders vuist zijn' hongerenden Broeder. —

Of dole ik? — Geef, mijn God, ô geef het dat ik dool!
Maar ach! verſchopt men niet het purper met de ſtool?
De throonen met 't altaar? de weegſchaal met de wetten?
En waar, waar is de macht, dien moedwil perk te zetten?
Neen, Duitschland is geweest, en sleept Europa meê
In d'afgrond, dien 't zich delft, van nog onnoembaar wee.
't Van een verwijderd Rijk floopt, in verblinde woede,
De burcht, die dulzend jaar zijn' ondergang verhoedde;
Rijt, onbefuisd en dol d'onſchatbren band van een,
Die 't Hoofd des Staats verbindt met d'onderlinge Leên.
Zijn Vorſten vallen zelf, en de een op 's anders voorbeeld,
Den bittren vijand toe, door elk om 't zeerſt bevoordeeld.
En ach! op Duitschlands grond is, eer men 't denkt miſſchien,
Van Duitschlands Staatsgeſtel geen' voetſlap meer te zien.

Daar ligt dan 't machtig rijk dat Turk en Gal deed beven;
Euroop 't beſtaan, de wet, de Godsdienst heeft gegeven;
Met Karels moed aan 't hoofd, te machtig ſcheen voor de aard;
En in den ſelften ſchok, zijn grootheid heeft bewaard.
Dat, ſchoon van allen kant geplonderd en ontheiſterd,
Zijn wrakken ſteds hereend, zijn plondraars heeft geteiſterd,
Zijne overmacht herſield, en 's afgronds wrok ten ſpijt,
Geheel de Chriſtenheid van 't Ooſtersch juk bevrijd!

En gy, mijn Vaderland! — ô Hemel, zoo weldadig,
Vergeef, vergeef mijn beê, maar wees het nog genadig!
Helaas! de tijd genaakt, dat mooglijk zelfs den grond
Onkenbaar wezen zal, waar Neerland kortlings ſtond.
De meined, roof, 't geweld, het bloed dat haast zal vlieten,
Verdagvaardt 's Hoogſten wraak, zijn blikſems af te ſchieten.
Ik hoor ze, ô groote God! zy raaten in uw hand!
Genade, ô God, genâ! behoud mijn Vaderland!

Mijn tranen stroomen op dit denkbeeld. Ja, zy stroomen ;
De jamm'ren zijn tot nog aan 't toppunt niet gekomen! —
Nog meer onschuldig, meer beklaglijk Vorstenbloed,
Dat deze onzalige aard welhaast bezoedlen moet! —
De monsters uit de put van 's afgronds zwavelkolken
Geftegen, foltren nog en zoeken nieuwe volken. —
't Verdelgend Oorlogszwaard, de Pest, de Hongersnood,
Heeft, elk, zijn deel nog niet geofferd aan den dood. —
De woedende Tyran, verwacht van de Oosterkimmén,
Die d'algemeenen throon des aardrijks moet beklimmen,
Blijft met de nevels van 't toekomstig nog omhuld. —
De maat des lijdens is aan 't rijzen; niet vervuld. —
Gods vinger toont zich; — maar onze ongeduldige oogen
Zien 't Godlijk merk voorby, door aardíche drift bedrogen.
En vragen, wachtersmoê, van d'afgeloopen dag,
Het geen een volgend uur ons eerst verschaffen mag.

Dan ach, mijn Vrienden! zoo, na zoo veel wrange plagen,
Na alles 't geen Gods hand ons opleide om te dragen,
Na alles 't geen zijn wil nog over ons besloot,
Het leven harder schijnt dan de uitgezochteste dood:
Wat wordt er dan van ons, die in dees donkre tijden
Zoo veel, zoo eindloos veel, zoo onverduurbaar lijden,
Zoo week van boezem zijn? — Zal de engel van de smart
Verstompen op het eelt, van 't langgebeukte hart?
Zal de afgefoolde ziel aan 't schouwspel zich gewennen,
En in Gods schikbre wreak de hand van God miskennen?
Neen, nimmer! De Eeuwige, die ons een' indruk gaf
Van 't tijdperk, waar we in staan, van zijn geduchte straf;
Die ons in 't gene ons grieft, met deze erkentnis zegent;
Heeft laafnis voor ons hart, ook dan als 't vlammen regent.
Hy riep ons om zijn macht met sidring gá te staan

In 't foltren van eene aard, met gruwlen overlaân;
Zijn naam, zijn Mogendheid, zijn Waarheid, eer te geven;
Zijn heiligheid, zijn Recht, te aanbidden en te leven!
ô Zouden we in die hoop, in dat vooruitgezicht,
Dat zaligend gevoel, dan wanklen in dien plicht?
Den kommer, 't wreedst gebrek, de gruwzaamste onderdrukking,
Den dood voor 's Heilands naam, niet aanzien met verrukking?
En, daar ons de avondkoelte alreeds in 't Westen groet,
Ons niet een moeilijk uur getroosten in den gloed?

Wat zegge ik? Groote God, ô geef ons, zwakken, krachten!
Versterk ons in 't geloof, in 't zalige verwachten!
En, in den dag des kwaads, als alles valt of vliedt,
Verlaat, genadig God, verlaat dan de Uwen niet!

Doch, dierbren! 'k hou te lang uw dobbrende aandacht bezig.
Ach! maakt ons 't onderhoud elkandren niet aanwezig?
Waar leeft op 't wareldrond, waar is die wreedaart dan,
Die aan mijn zuchtend hart dees troost misgunnen kan?
Gy, gy voor 't minst, gy zult, o teêrgeliefde Vrinden,
Mijne aanspraak, hoe ze ook zij, niet onbescheiden vinden;
En 't hart verstrekt my borg, dat gij een zwak verschoont,
Dat u 't gevoel bewijst dat in mijn binnenst woont.
Vaartwel! ontfangt mijn' groet, mischien mijn' laatste zegen!
Toont u, in 't hulploos kroost, den vader toegenegen;
En smeekt d'Almachten God, indien 't zijn wil gedooft,
Dat ge eens in 't Vaderland mijne asch vergaadren moogt?

Hamburg.

1795.

Karel de Vijfde.

Het voorbeeld van een' Vorst, der onderdanen Vader,
Die heerschen durfde en kon, maar zachtheid koos voor dwang.
Zijn dapperst Hoofd in 't veld, en zelfs zijn wijsste Rader;
Die 't zwak der Volken kende en 't ware Staatsbelang.
De Vorst, wiens juk nooit knelde al viel het zwaar te dragen:
Die zespaar Rijken torschte, in allen aangebeên:
Die nooit een vijand zag, dan in zijn boei geflagen;
Een' Wederspanning, dan door zijn voet vertreên.
Die 't halve Waredrond zijn wetten heeft doen eeren,
En de andre helft der aard doen krimpen voor zijn roê;
En boven 't hoofd geplaatst der magtigste Opperheeren,
Zich in zich-zelv' besloot, zijn eigen grootheid moê.

Ach! dat zijn trotsche zoon dien Vader had geleken!
Nog leefden we ongestoord in schaduw van den Throon,
En zouden 't menschlijk recht van geene slaven smeken,
Ons trappende op het hart, en in ons eigen loon.

1786 of 1787.

Uitboezeming.

ô Gy, die met doordringende oogen
De plooiën van mijn hart doorziet!
Gy ziet my voor U neêrgebogen,
En hoort mijn fluisstrend avondlied.

Al, zie het zuchtend boezemprangen
Eens harts dat van verkropping berst!

Aanschouw de tranen op mijn wangen,
Door de onderdrukking uitgeperst!

Aanschouw ze, sla ze gunstig gade,
Gy die nooit hopende verstoot!
Aanschouw ze, Godheid van genade,
Gy, trouwe toevlucht in den nood!

Ik weet, geen zuchten, schreien, klagen
Eens harts aan allen kant doorboord,
Geen ziel, getroffen door uw slagen,
Verdiens, o God, dat gy ze hoort.

Wat kan, wat zou mijn boezem lijden
Van 't geen den hoogsten nood vervult,
Van wat my immer moog bestrijden,
Gelijkbaar by mijn zondenschuld!

Neen, God, behaagt het u, mijn leven
In alle ramp te doen vergaan
Die ooit een balling aan kan kleven,
Ik bied het U te vreden aan.

Gy riept me, uit aanzien en vermogen,
In 't ondoorzienbaarst van de ellend:
Ik volgde moedig, onvertoogen,
En heb uw roeping niet miskend.

Ach! heb ik de onafzienbre keten
Dier toekomst van noodlottigheên,
Voor 't menschlijk oog niet af te meten,
Wel eens onwillig afgebeên!

Neen, 'k nam U, daar uw wil zich toonde,
Met plichtige onderwerping aan;
En, zoo ik ooit uw weldaân hoonde,
Ik heb uw roede niet weêrstaan.

Ik zal, ik wil haar, hoe benepen,
Zoo lang ge, ô Godheid, dit gebiedt,
Ik wil die zware keten slepen,
En wraak uw Hooge wijsheid niet.

Ik buig het hoofd in zielbetrouwen,
En hoe uw slaande hand my grieft,
Ik kan het als een gunst aanschouwen,
En voel dat gy my teder lieft.

Dan, ô genâdig God en Vader,
Gy, die my dit betrouwen schenkt,
Bevestig het my na en nader,
En trek my waar uw hand my wenkt!

Helaas! er vallen oogenblikken,
Die duiftrer zijn dan 's Afgronds nacht!
Die ook eens Christens moed verschrikken,
Terwijl hy op uw redding wacht.

't Is weinig, van 't Heelal vergeten,
Op 't vuile bedstro uitgestrekt,
Het dorre brood te moeten eeten,
Met stille tranen overdekt: —

't Is weinig, door de selfte vlagen,
Ontbloot van dekfel, vuur en dak,

Het kranke lichaam om te dragen,
Dat wegzinkt onder 't ongemak: —

't Is weinig 't luttel opgegaarde,
Voor 's levens onderhoud bestemd,
Om niet en zonder keer of waarde,
Meêdogenloos te zien ontvremd: —

't Is weinig zich in vreemde landen
Den arbeid moedig aan te biên,
En 't werkzaam brein of vlugge handen
Bewonderd, maar verſmaad te zien: —

't Is weinig zelfs, met kille ſchrikken
Voor 't eerlang naadrend tijdsbeſtek,
De holle kaken aan te blikken
Van 't alverſlindende gebrek: —

Dit al valt hard, mijn God, voorzeker,
Voor zielen nog gehecht aan 't vleesch;
Maar echter, 'k nam dien wrangen beker
Blijmoedig op, en zonder vrees: —

Doch, God van heil en zaligheden,
Gy ziet het waar mijn hart om beeft!
De panden van U afgebeden,
En waar geheel dat hart in leeft...!

Die panden!... Heb ik ze af zien ſcheuren
Van 't bloedig opgereten hart,
En zal het nimmer my gebeuren
Dat deze wond genezen werd?

Moet, moet de troost van wat ik dulde
Sints dat ik 't eerst bewustzijn had,
Wat al mijn hartzucht vervulde,
En 't eepigst daar ik ooit om bad, —

Zal 't kostlijkste aller onderpanden
Den stervling van uw gunst verleend,
Mijn eigen hart en ingewanden,
Van my ontroostbaar zijn beweend ?

Zal nooit de blijde dag weêr dagen,
Waarop ik Gâ en minzaam kroost,
Met de armen om mijn' hals geslagen,
Van 't geen zy doorstaan zie vertroost ?

Of zou, ô God, de loop der tijden
Dit streelend uitzicht my verbiên,
Van eens het doorgeworfteld lijden
In zoeter heil verkeerd te ziea ?

In grooter heil! — Genadig Vader!
Mijn boezem mort niet, neen, ô neen!
Maar echter — ! kent gy bron en ader
Van alles wat ik heb geleên.

Geleên, ô God! in d'arm der weelde,
Als 't alles om my loeg op aard,
En elk mijn noodlot zich verbeeldde
Als afgunst- en benijdingwaard.

Ach! heb ik toen, ô Hartdoorgronder,
Wel ooit een' andren staat beproefd,

Dan als by 't naadren van den donder ,
Wanneer zich 't hart voelt toegeschoefd ?

En waarom ? waren 't ijdel droomen
Van angst of klemmend voorgevoel ;
Uit zwarte dampen voortgekomen ,
Waarvan mijn boezem stond ten doel ?

Was 't onvernoegdheid met uw gaven
En gretigheid naar 't eindloos meer ;
Of de ijdele drift van 's warelds slaven ,
De zucht naar nietsbeteeknende eer ?

Neen, neen : gy hadt me een hart geschonken ,
Gevoelig voor uw minste gift ,
En licht ontvlambaar door de vonken
Der u beminnelijke drift.

'k Was dankbaar ! 'k trachtte 't steeds te wezen ;
En, wel te vreden in mijn lot ,
Waar is me ooit denkbeeld opgerezen ,
Dat onbetaambaar waar voor God ?

Steeds heb ik met een blij genieten ,
Waarin mijn hart zijn Godsdienst zocht ,
Uw' zegen dankbaar uit doen vlieten ,
En dankte wen ik weldoen mocht.

Vaak brak by uw' zoo zichtbren zegen
My 't hart in dankbre tranen uit ,
En vloog uw zalige Englen tegen ,
Door Aardsche kwelling niet gefluit.

En wie op wereldslip mogt bouwen ,
Of steunen op een Aardschen staf,
Gy kent, ô God, het vol betrouwen,
Waarmeê ik me aan U overgaf.

Of stortte in 't prangen van gevaren
In 't uiterst nijpen van den nood,
Mijn boezem al zijn zielbezwaren
Niet steeds bemoedigd in uw' schoot ?

Heeft ooit in eenig deel van 't leven
Mijn hart de toekomst van mijn lot
U niet verzekerd opgegeven,
Gerust op 't zorgen van zijn' God ?

En hoe dan — van uw gunstbewijzen
Geen zaligend genot gehad?
U met een dankbaar hart te prijzen
En niets te smaken van zijn' schat!

Gy weet het, ach! — ô Leer my zwijgen —
Gy weet het wat my lag op 't hart,
En wat my dan naar troost deed hijgen,
Als niets de teekens droeg van smart.

Gy weet wat me alles kost vergallen,
En, als mijn ziel genieting zocht,
Van 't hartgevoeligst welgevallen
De hatelijkste terging wrocht.

Ach! konde ik ooit genoeg smaken,
Waar 't voorwerp van mijn zuivre vlam,

Waar zy, die heel mijn ziel deed blaken,
Geen smaak voor had, geen deel in nam!

Gy, tuig het, Godheid die ons paarde,
Die beider handen hebt verknocht!
Waar was ooit lust voor my op de aarde,
Dan die ik met haar deelen mocht?

Ach! was 't vereenigd samenvlieten,
Het smelten in elkanders ziel,
Niet steeds het eenige genieten
Waarom mijn beë U lastig viel?

En dan, de wellust van mijn leven,
De Gá, my van uw hand verleend,
By al uw weldaán koud gebleven,
En voor mijn tederheid versteend!

De Gá, die in mijn vreugde deelen,
Die ze aan mijn hart verdubblen zou,
Verdiept in aaklig zelfvervelen,
En smaakloos voor het zoet der Trouw!

De borst, aan wier verrukkend zwellen
Ik al den wellust smaken moest,
Die frische jeugd zich voor mag spellen;
Door geen' onrijpen lust verwoest!

Het hart dat me alle tegenspoeden,
Dat me al de kwijning van mijn jeugd
Zoo duizendvoudig kost vergoeden
In onvermengde huwlijksvreugd.

De schoot, die my een kroost moest kweken ,
Door God mijn' beden toegezegd ;
Waarin zijn zegen niet zou breken
De frische bloemkrans van mijn Echt !

Die borst, dat hart zoo aangebeden, —
Die schoot, voor zoo veel heils bestemd ,
Gevoelloos voor mijn tederheden —
En roerloos in mijn' arm geklemd !

En ach, mijn God, ook deze doren,
Hoe hard, hoe bloedig zy my viel,
Was niet gefchonken in uw' toren,
Maar tot een' wachter voor mijn ziel.

Ja, zonder haar, licht zwijmeldronken,
Ware ik, met onbeklemden geest
In d'arm der liefste Gá geklonken,
Te zalig voor deze aard geweest.

ô God, vergeef my zoo ik dwaalde
En hier uw wijsheid niet doorzag ;
Ja, wen ik u mijn' dank betaalde,
Mijns ondanks uitborst in beklag !

Ach ! eischt een weeldrige Eigenliefde ,
Waraan ik 't hart zoo noode onttrek ,
Nog scherper prikkel dan haar griefde ,
Nog harder breidel voor haar' nek ;

Ook hierin zij uw wil my heilig !
Ook hier bidde ik uw goedheid aan !

ô Laat van wraakbren zelfwil veilig,
Mijn hart aan uwe leiding gaan!

Wat toch, wat zou dat hart begeeren,
ô Onuitputbre zegenaar,
Van 't geen uw hand my deed ontbeeren,
Indien het my ten nutte waar?

En wat zoude ik verbidden mogen
Van 't geen uw wijsheid op my leidt,
Dat niet mijn' heilstand zou beoogen,
En strekken tot mijn zaligheid?

ô God! gy die my doet gevoelen
Hoe zeer uw goedheid voor my waakt!
Hoe zoude ik willen of bedoelen,
Wat door die goedheid wierd gewraakt?

Neen, 'k smeek u niets, ô Albestuurder;
Volvoer uw' eeuwig wijzen wil,
En, 't vall' der menschheid zuur en zuurder,
Ik zwijge aanbiddend, dankend, stil.

Hamburg, 1795.

Grafschrift.

Martialis gevolgd.

Hier ligt de grijze Allx. Te vroeg naar 't graf gedragen
Bezweek ze en gaf het op in 't midden van heur baan.

Nog faalde er aan heur' tijd een klein getal van dagen,
Om met Methufalem volmaakt gelijk te staan.
Thands zwijgt die wakkre keel, die duizend keteltrommen,
Die al de ratelen en wekkers van de stad;
Die Visch- en Varkenmarkt zeeghaftig deed verftommen,
Zoo lang heur gorgel lucht, heur tong beweging had.
Wie immer wist als zy, door onbegrijpelijk kwaken
Natuur in band te slaan, te dwingen met haar ftem?
De doven hoorende, die hoorden, doof te maken,
De wijsheid, herfenloos; de reden, zonder klem?
Toeft, wandlaars, gy, die nooit heur weërgade aan zult fchouwen;
Men vergt u traan noch bloem op 't graf van deze best;
Maar dekt, op dat geen tocht heur beenders doe verkouën,
Dees vierdhalf voeten gronds met verschgewonnen mest.

1795.

Toewijding van mijne Urzijn en Valentijn.

AAN MIJNE EGADÉ.

Mocht ik eens uwe ooren ftreelen,
Als mijn losgefnaarde Luit
Elius van de Alpen voerde,
En geleidde tot zijn Bruid,
Thands, thands eisch ik, lieve Gade,
Dubbele aandacht voor mijn lied,
Daar ik u een' ander Ridder
In bebloede rusting bied'.

Ridder? — Neen, een tweetal Ridders,
Door hun Wapendaden groot:
Broeders, weêr in 't bloed vereenigd
In de panden van uw' schoot.
Immers, van hun beide tevens
Daalt ons dierbaar Echkroost af.
De een is hy, wiens roemrijk wapen
Uw' Gellachtnaam oorsprong gaf
De ander, hy, wiens oude Stamboom,
In Held Elius herbloeid,
Door een reeks van zoo veel eeuwen
In 'verdrukking, echter groeit.
Valentijn, de wakkre Ridder,
Frankrijks onvergeetbre roem,
Staat aan 't hoofd van uwe Vaderen,
Naast de Fransche Leliebloem.
Elius vergulde scepters
Zijn, aan 't hoofd van mijn gellacht,
Met de Roos te saam verbonden,
Die Urzijn ter wereld bracht.
Dierbaar kroost, uit zulke loten,
Uit zoo schoon een bloed geteeld,
ô Vertwijfelt niet in 't onheil,
Dat ge met uw' Vader deelt!
Zijt uw' God, uw' braven Vaderen,
Zijt uw eer, uw bloed getrouw;
Schoon ook 's hemels grof gevaarte
Op uw' schedel storten zou!
Snoodaarts mogen zich vermeten,
Vorsten op den nek te treên;
Koningen naar 't straftuig slepen;
Heel het aardrijk kluijsters smeên;

Godsdienst, Zeden , stout verpesten ,
En , in blinde razerny ,
Moorden , bannen , plondren , blaken ,
Wie verlichter denkt dan zy!
Ach! de ramp is haast geleden ,
't Onheil spoedig doorgegaan!
Maar 't gevoel van 't edel harte
Doet geene Eeuwigheid vergaan.
Dit 's een schat , ons niet te ontrooven ;
Hoe ook Hel en Waredl woed' ;
Onafscheidbaar van ons wezen : —
Adeloud en vlekloos bloed !
Kroost van Helden , zoo doorluchtig ,
ô Herdenkt steeds wie gy zijt !
Vreest , dat een dier groote mannen
U eene enkle daad verwijt'!
Eert hun namen , immer heerlijk ;
Eert ze met een teder hart ;
Schoon in duizend herfenschimmen
Van de Fabelzucht verward.
Eert hunn' moed en Christendeugden ;
Houdt ze diep in 't hart geprent.
Staat voor de Onschuld , God , en Koning ;
En verheft u in de ellend !
Mooglijk , dat ge nooit uw' vader
In uw armen wederziet ,
Maar vergeet , mijn lieve Telgen ,
ô Vergeet dien Vader niet.
Elders kunt gy 't voorbeeld vinden
Hoe men groot en machtig word' ;
Elders , hoe men met de stroomen ,
Met de winden henensnort.

Leert van my, mijn dierbre spruiten,
Wat belangloos weldoen heet;
Wat, standvastig trouw te houden
Aan zijn' eens gezworen Eed.
Wat, bezitting, rust, en leven
Te offren aan zoo duur een' plicht;
En, getrouw op God te staren
Met onafgekeerd gezicht.
En, wanneer ge, na mijn sneven,
Op mijn grafgesteente weent,
Vraagt dan, of uw eigen harte
Met dien Vader zich vereent?
En, wanneer het dan vrijmoedig
Op die vraag zich heeft geuit,
(Immers zal het niet ontzetten,
Niet vertragen in 't besluit!)
Neemt wat hy u na kon laten,
De eerbied, die de deugd omzweeft,
's Hemels onwaardeerbren zegen,
Die op 's braven Nakroost kleeft;
Met zijn Les en Voorbeeld tevens
Op zijn distelrijke baan,
In de plaats van goud en schatten,
Als een heilig erfgoed aan!
En, ô Weêrhelst van my-zelven,
Lieve lot- en leedgenoot!
Leef (behage 't God!) gelukkig,
Met de panden van uw' schoot!
Leer hun, lijden, leer hun, dulden,
Wat Gods Wijsheid schenkt of draagt;
En den grooten dag verwachten
Dien zijn Goedheid nog vertraagt!

Dag , dien dit ons kroost aanschouwen ,
Licht , met u beleven zal ;
Die het Godsrijk vast moet stellen
Op de wrakken van 't Heelal.
Dag , die , na een rampvol leven ,
Na de banden van het graf ,
Ons en de onzen zal hereenen
Onder Jezus scepterstaf !
ô Hy koom , die dag der dagen !
Godlijk Heiland ! ach , verschijn !
'k Zal in uw verwachting lijden ,
En getroost in 't lijden zijn.

Hamburg ,
1795.

't Geluk op aard.

Geluk is slechts een ijdel niet ,
Waarna men vruchtloos tracht.
Men ziet , of waant wel dat men 't ziet ,
Maar dwaasheid , zoo men 't wacht !

Het toont zich met een flikkerlicht ,
Dat ijlings weêr verdwijnt ;
En wemelt voor 't verrukt gezicht ,
Terwijl zich 't hart verpijnt.

Het schijnbeeld , dat zijn wezen maakt ,
Heeft lichaam noch bestand :

Grijp toe , zoo haast het u genaakt,
Gy vat een leêge hand.

Ja, schaduw die voorby ons schiet,
Bedriegt het, keer op keer :
De Hoop bezit het heil NOG NIET ;
't Genieten , reeds NIET MEER.

1804.

Aan mijn' broeder.

Met ons Vaderlijk Wapenschild , houdende een rots in brandende zee, met het Devies : SEMPER IDEM.

Dit heerlijk Wapenschild , een gift van Frankrijks Vorst ,
Toen onze aaloude Stam , beroofd van loof en takken ,
Verdrukt was door 't geweld , maar nooit het hoofd liet zakken ,
Ontsteke u steeds een vlam van eerzucht in de borst !

Mijn Broeder ! voel , ô voel de roepstem van het bloed !
't Vermaant u , 't wreefle Lot een moedig hoofd te bieden ;
Standvastig in den nood , te wijken noch te vlieden ;
Maar alles doortestaan met kracht en Heldenmoed.

Gevoel dit ! sta uwe eer voor vrees noch hebzucht af ,
(De Godheid heeft ons niet voor minder doel geschapen.)
En vestig uw gezicht met eerbied op dit Wapen ,
Het schetst u 't Voorgelacht het geen u 't wezen gaf.

Ja, 't leere u, onverwikt in 't onheil pal te staan;
Uw plichten steeds getrouw, u-zelv' gelijk te blijven!
Het onweër, dat er stormt, zal eenmaal overdrijven;
Maar Godvrucht, Braafheid, Eer, zal nu noch ooit vergaan.

1804.

Ten feestdich van Mevrouw * Moeder van
verscheiden kinderen.**

Zijn liefde en dankbaarheid het leven van mijn leven,
De Hoofdstof, waar mijn ziel in ademt, in bestaat,
En zoude ik dan geen blijken geven
Van welk een teedre drift het slaat?

Zou 't heerelijk tafreel van huisfelijken zegen,
Een moeder, van heur kroost, heur talrijk kroost, omringd,
't Aandoenlijk hart my niet bewegen,
Daar 't alles tot de vreugde dringt?

ô Neen, laat ramp, laat onheil woeden!
Ons eigen heil is 't niet, dat ons aandoenlijkst streelt:
Het opgereten hart moog bloeden,
't Is zalig, zoo het slechts in 't heil van andren deelt.

Wee d'onberaden', wee den snoden,
Die in zich-zelv' bepaald, die niet in andren leeft!
Laat kunde, of rang, of eer, laat alles hem vergoden,
De vloek rustte op de wieg, die hem ontfangen heeft!

Neen, mag ik op 't volvrolijk heden,
In 't midden van uw kroost, uw dierbaar huisgezin,
Uw' feestdich, eedle Vrouw, bekleeden,
Ik juich hun blijdschap toe, mijn boezem deelt er in.

Ja, heuchlijk ook voor my is 't dierbaar licht verzezen,
Dat u aan de aarde schonk voor vrienden, kroost, en bloed;
En eindloos moet het zalig wezen
Voor die het aan uw zij' begroet!

Voor my, die teêr aan u door 't dankbaar hart verbonden,
Die op uw goedheên, op uw dierbre vriendschap boog,
In d'arm van uw Gezin een deel heb weêrgevonden,
Van 't geen my 't wreevle lot onttoog!

Laat andren vrij den Jaardag vieren
Van Helden, door wier vuist de ontvolkte wereld zucht!
We eerbiedigen hun krijgslauwrieren,
Maar eeren 't moederhart voor zege en krijgsgerucht.

Laat Koningen met scepters pralen,
Wy buigen, als 't betaamt, voor hunn' gerechten staf:
Maar kan er iets op de aarde halen
By 't heillicht, 't geen aan de aard een vruchtbre moeder-gaf?

o! Zouden wy dien staat niet eeren,
Dien God verheerlijkt heeft voor al wat heerlijk is!
Den naam van Moeder niet waardeeren,
Geheilgd boven al door Gods belofenis?

Geheilgd, ja, door Jezus lippen,
Toen, wen zijn zuivre mond hem lispelde als een kind;

Toen, wen zijn' veege borst heur adem stond te ontglippen,
Bezorgd voor 't geen by 't teerst op de aarde had bemind.

Neen, dierbre Telgen, kroost van een zoo teedre moeder!
Mijn boezem eert met u dien tijtel, zoo gewijd!
Hy heft zich met u op, zich op tot d'Albehoeder,
En dankt Hem voor de gunst, dat gy heure afkomst zijt.

Ja, komt, vereenigt hart en handen,
(Ik volg u) dankt den God, die u die moeder gaf.
Gezegend zijn die teedre banden,
En spade rukk' de tijd die af!

Ja, zy, die 't duurgefchatte leven
Moest schenken aan een Nageslacht,
Heeft een bestemming meer verheven
Dan glinstrend kroonegoud of oorlogsheldenkracht. —

Haar feestdag is het feest van duizenden van Neven,
Wier zielen voor Gods thronen in duistere nevels zweven,
Om eens zijn goedheid eer te geven:
Het feest van 't menschedom, van 't heelal! —
Haar feestdag is een dag van eeuwigdurend leven,
Die de eeuwigheid bevolken zal.

De Algoedheid hoort eens moeders smeeken
Voor 't vruchtjen van haar' schoot, haar wellust, en haar troost;
Maar leerde 't bloed weêrkeurig spreken,
En zegent wederzijds de moeder door het kroost.

o Geef dien zegen, God van zegen!
Vervul dees blijden dag met uw genoegzaamheid!

Zy trede uit 's Hemels throon den heeten wenschen tegen,
Op Moeder en op kroost gelijklijk uitgebreid!

Zie zoo veel harten dankbaar zwoegen
Van 't tederste gevoel, van dankbaarheid, van 't bloed!
En mag de vriendschap zich by de ouderliefde voegen,
Zie 't mijne dat gy kent! ô Zegen en behoed!

1799.

Oldenbarneveld. (1)

Die staat, zie toe, dat hy niet valle!

RESOL. VAN HOLLAND, 13 MAY 1619.

De ervaren Grijsaart, die op Staatkunsts glibbrig pad
Van jongs met vasten voet en zonder wanklen trad,
Dacht met zijn kortziende oog in 't Godsgeheim te dringen,
En zwoer Gods vrijkeur af voor dien der Stervelingen.

De Godheid zwijgt en duldt. Hy — maakt zijn eigen lot,
Nu, niet voor 't kwaad bestemd, noch in zijn' wil gebonden.
Wat was 't? Zijn deugd werd krank, zijn wijsheid waan bevonden,
Hy viel — en liet zijn hoofd straffschuldig op 't schavot.

1788.

(1) Men zie wat ik gezegd hebbe in het Buitenleven, AANTEEK. blaz. 4. Men kan een groot en achtenswaardig man zijn en zich niet te min strafbaar misgrijpen.

Hulz de Groot.

De fakkel van zijne Eeuw, wiens weërza nooit verſcheen ;
Wien niets te duifler was dan 't Godsbelluit alleen.

1788.

In het ſtamboek eener Hollandsche Dame.

Die trachte u kunſtgebloemt' om 't blonde hair te ſtregelen,
Die, Hoogſtbegaafde Vrouw, uw waarde niet beſeft!
Laat Dichters Goden zijn, ja meer dan Hemelſche Engelen,
Geen leeft er, die verdient dat hy uw ooren treft.
Hy roeme u, die gelooft dat u zijn lof vereere!

Mijn wierook brandt in 't hart, maar ſlikkert niet in 't oog ;
En op wat prijs uw gunſt mijn' ſchaamlen zang waardeere,
De lofgalm die u voegt, is voor mijn ſnaar te hoog.
Ja, brandend wenscht mijn ziel een hulde u op te dragen,
Maar die in koude taal noch leëgen klank beſtaat:
Doch, Eerbied houdt het oog by 't outer neërgellagen,
En ſiddert, dat de God wat ze aan kan biën, verſmaad.
Ach! kwam de Dichtkunſt-zelv u uit heur Choor begroeten,
Van 't hupplend Geestendom in ſtaatsie begeleid,
Eën oogwenk! en zy viel verſtommende aan uw voeten,
Zoo dra ze een zweemfel zag van uw voortreffelijkheid.
Ja, dieper voelt mijn hart dan 't macht heeft uit te drukken,
Waar, door 't volmaaktſte op aard, de Hemel henen blinkt.
't Beſchouwt en 't opent zich aan 't Hemelſche verrukken,
Het bidt bewondrend aan, 't verliest zich, en 't verzinkt.

In een' vriendenrol.

Zoo 't hart zich kennen deed aan juiste keus van woorden,
En Vriendschap op 't papier in zilverer trekken sprak;
Hoe streelend vloot de maat van mijne Cytherkoorden!
Hoe fierlijk toog mijn pen door 't witte lettervak!
Maar valsheid weet aan 't hart zijn toon en stem te ontleenen,
En de inkt verschiet geen verf om 't geen de hand bedoelt.
Wat zeg ik! Legt men 't oog geen hartbescbamend weenen,
Ja, 't hart geen zuchten op waar van het niets gevoelt?
't Is alles veinzensvol en vol bedrieglijkheden,
Ja, Liefde en Vriendschap-zelf gaan in vermomd gewaad:
De Waarheid vindt geen' borg in Godgeheillgde eeden;
De Vrouw, in 't hechtst verbond geen zeeke toeverlaat.
En echter, van mijn hand durft ge u een blijk belooven,
Dat van een ziel getuigt, aan uwe ziel verknocht?
Met recht, mijn dierbre Vriend! van 't rond der aard verschoven,
Zij Vaderlandsche trouw in deze borst gezocht!
Wel dan, aanvaard dit pand, van 't needrigst knnstvermogen,
En dank het lot voor één' — voor EENEN — teedren vrind!
Maar tevens voor een Gâ, de minlijkste in uwe oogeu,
Die teërder nog, kan 't zijn, en even trouw bemint!

1784.

Op mijne afbeelding.

door KULENBURG geschilderd.

Dus trof my 't Kunstpenceel van KULENBURG naar 't leven.
Naar 't leven? — Neen, ô neen, mijn leven heeft gedaan.

Dat heeft met Neêrlands bloei den laatsten snik gegeven,
En 't is geen leven meer, dat thands mijn borst doet slaan.
Vergeefs vraagt ge aan dit oog de kracht van vroeger jaren,
Dat vuur der Jonglingschap dat eens zoo slikkrend glom:
Aan 't voorhoofd, voor den tijd beschaauwd met grijze hairen,
't Verbeeldingrijk vernuft, beroemd by 't Dichtrendom.
De mond vergat sints lang de kunst van 't hart te kneden,
En de overreding week, die van dees lippen vloot:
De matte boezem zonk; en geest en kundigheden
Verstierven in den klem van d'algemeenen nood.
Wat zoekt ge, o Kunstvriend, nu, na de uitgeblaakte vonken,
De fakkel nog in de asch, die van haar overschiet?
Ach! heeft haar scheemrend licht u ooit in 't oog geblonken,
Waardeer naar 't dove stof heur' ouden luister niet!

's Gravenhage,
1794.

Ter verjaring van den Heere Schweickhardt.

Hoe zal mijn kranke kunst uw heuchlijk Jaarfeest vieren,
Beminlijk en mijn' hart' zoo duurverknochte Vrind?
Met welk een Dichtgebloemt' uw' gullen disch verfleren?
Mijn bloemhof werd verwoest door fellen Noordenwind.
Wat zeg ik, Noordenwind? — Door buldrende onweêrvlagen
Ligt bloefem, bloem, en loof geplonderd en verstrooid;
De takken afgescheurd, de loten omgeslagen,
En 't wortelvast plantsoen rampzalig uitgerooid.
En ach! de lieve Lent, die met satijnen handen
De dartle Bloemgodin 't onthulde hoofd schakeert,
BILDERDIJK. — XIII.

De Lente vloot by my op 's Winters klappertanden,
Die 't vruchtbaar makend vuur uit hof en velden weert.
En zal ik u, mijn Vriend, (kan dit de plicht gehengen?
Dit, met mijn tederheid, mijn brandend hart bestaan?)
Verwerplijk Winterloof en dorre heesters brengen,
Die kieschheid, smaak, en kunst, rechtmatig zou verfsmaân?
Neen, 'k heb geen moed daartoe! — Laat andren kranfen vlechten,
Wien 't scheppend vuur der kunst door jeugdige aders vliet!
Wacht, wat ge wachten moogt, waar deugd en Godvrucht hechten,
Maar Dichtloof van mijn hand-? mijn Schweickhardt, wacht het niet!
Strooit lovers, jeugdig kroost! strooit lelien en rozen!
Strooit krokus, strooit jasmijn, op 't Vaderlijke Feest!
Laat op uw lieve wang de gloed der Dichtkunst blozen!
Ik zwijg, maar 'k deele er in met opgewekten geest!
Ja, 'k deel, ik juich er in. — ô God van zaligheden,
Ja, 'k brenge u op dit feest mijn' dank, mijn offer, aan.
Wierd zegen van uw hand ooit vurig afgebeden,
Zie mijn gevoelig hart voor Schweickhardts welzijn slaan.
Weldadig Opperheer! ô Gy, wiens welbehagen
Zich uitbreidt tot het minst wat uit uw handen sproot!
Zou 't mogelijk zijn, uw beeld in t hart geprent te dragen,
En, zonder dat uw heil dien Godsvriend overgoot?
Zou iets van 't geen verdient van U gevraagd te werden,
Ontbreken, waar uw geest 't gezuiverd hart doorgloeit;
Dan stooft de wareldkloot, de hemel stooft aan starden;
Dan ware uw eeuwig woord met de ebbe weggevloed!
ô Schweickhardt, verr' van daar! die Heiland dien we aanbidden,
Die mensch wierd nevens ons om ons den vloek te ontslaan,
Die Goël waakt voor u, en zetelt in ons midden,
En neemt — mijn dankbaarheid, en uwe weldaân — aan!
Maar ween ik? Neen, mijn oog, het is geen tijd van schreien!
't Is feest, 't is juichenstijd! ontsluit u, hef u op!

Waar deugd, waar Christenschap ooit zegen mocht verbeien,
Hier staat hy vastgeplant! hier steeg zijn bloei in top!
Gelukkig Vader, spreek! zie zoo veel dierbre spruiten
't Sieraad, de wellust zijn, den luister van uw' disch,
En zeg my, zoo uw hart het geen het voelt kan uiten,
Of de aard, de nietige aard, voor grooter vatbaar is?
Zie d'Echtkrans om uw hoofd, na zoo veel zonnekringen,
Nog onverwelkt en gaaf, als gistren pas gewrocht!
Uw Egade om uw hart die klemmende armen wringen,
Waar in ge uw leven lang den hemel smaken mocht!
Gelukkige! aan heur borst, in 't blaakren van haar oogen,
Geniet ge 't levenslicht, voor andren zoo bedrukt:
En 't Godgedankte kroost, zoo zorglijk opgetoogen,
Is door geen Dwinglandy u ooit van 't hart gerukt!
Gelukkige! in de rust van de Albionsche Stranden,
Door 't Pestvuur niet geraakt, dat half Euroop verzengt,
Geniet ge 't blij GENOEG door d'arbeid uwer handen
En 't heil, dat de overvloed den waren Christen brengt!
't Is heerlijk, door uw kunst tot Neêrlands roem te leven,
Daar aan uw grootsch penceel drie volken hulde biên:
Maar grootfcher, dierbre vriend, maar eindloos meer verheven,
Gods hemel in zijn huis, in 't vreedzaam hart te zien.
ô God van zaligheid, zie daar uw' hoogsten zegen,
ô Zie een huisgezin, dat U dien heilstand dankt!
't Erkent, 't beproefde uw zorg, uw weldaân allerwegen:
Gy redde 't voor den nood, die 't rampvol Holland prangt!
Ach! 't wraakzwaard, in de vuist uws Engels opgeheven,
Hong blikkend over 't land, het schuldig Vaderland:
Gy wendde 't vlekloos oog, en zaagt den brave beven;
En leidde één' dierbren Loth uit Sodoms zwavelbrand!
Weldadig Opperheer! ô Godheid van genade!
In Schweickhardt hebt Ge ook ons, ons ballingen, gered!

Ja, eèn rechtvaardig hoofd kooft duizenden te ftade,
Wanneer uw grimmige arm de blikfemflitfen wet.
ó God, wat fmeeken we U, wanneer we U voor hem fmeeken,
Dan 't geen uw menfchenmin als eigen fchuld erkent?
Zie ons, Weldadige! zie onze tranen leken!
Zijn zegen zij de prijs, het loon van onze ellend!
En, mogen we eene beê by deze bede voegen,
(Helaas! de menfchlijkheid houdt altijd vast aan de aard!)
Schenk Schwelckhardt, by die gunst, het dierbaar zielsgenoegen,
Dat Neêrland weêr herleve, en Nasfau blijv' gefpaard!
Voor ons, van Ga beroofd en lieve huwlijksloten,
In onze ballingschap uw gasten aan zijn' difch:
Ons offer zij dees wensch, uit reinen grond gefproten:
« 't Vergelden blijve aan U, aan ons de erkentenis! »

Londen,
1796.

Op mijne afbeelding,

*By mijn vertrek in ballingschap, door den kunftfchilder
HAUCK gefchilderd.*

Dus deed de hand van HAUCK my op zijn kunftdoek leven,
Wanneer ik jeugd en bloei, en ziels- en lichaamskracht,
Met wat de fterveling op aarde dierbaarft acht,
Voor recht en Vaderland ten offer had gegeven,
En ballingschap mijn loon voor Trouw en Godvrucht was.
Befchouwer! zie my 't oog door 't geestuitputtend waken
Verftietst en uitgedoofd by de afgeteerde kaken,

En zoek geen glinstring meer in de uitgeblakerde asch.
Doch weet ge door 't gelaat in 't menschlijk hart te lezen,
Aanschouw, wat zielsrust zij; wat, niet voor 't lot te vreezen
Wanneer de plicht ons roept om rampen te ondergaan?
Wat, God' getroost te zijn wanneer de stormen woeden,
En, schoon 't gelcheurde hart zijne open wond voel' bloeden,
Op de Algenoeenzaamheid een hopen oog te slaan?

Groningen,
1793.

Op mijn afbeeldzel,

*In Londen door SCHWEICKHARDT geschilderd, en mijne Egā
tot een borstfiersel overgezonden.*

Ja, 't is mijn beeld; 't is de afdruk van mijn wezen,
ô Dierbre Vriend, door uwe hand herteeld!
Ja, in dat oog is heel mijn hart te lezen,
En welk een geest my door mijne aders speelt.
Ik zie, 'k erken, ik vind my-zelv' volkomen
In elken trek, ja tot in 't minste deel:
Geen spieglend vlak der onberoerde stroomen
Is meer getrouw dan uw getrouw penceel.
Zie daar mijn' mond, wen op den boord der lippen
Mijn hart de deugd, de vriendschap tegenlacht!
Zie daar mijn oog in 't turend samenknippen,
Wanneer zijn wenk om wederandwoord pracht!
Zie daar de rust van 't onbezoedeld harte
Dat onberoerd en dwangloos ademhaalt,

Die door een floers van onderworpen smarte
Met zachten glans van 't effen voorhoofd straalt!
'k Zie in 't gezicht dat zacht gelaten kwijnen
Der tederheid, der weekheid van 't gemoed,
Dat niet verhardt, niet neêrbuigt in zijn pijnen,
Maar door de hoop het lijden zich verzoet.
'k Zie... Neen, mijn Vriend, hier hebt ge u-zelv' mistreken;
Hier leende uw hand me een' trek die u behoort.
Die straal van geest, die uit dat oog wil breken,
Kwam uit het uw, niet uit het mijne, voort!
Herneem dien trek, die met de flaauwe resten,
Die tijd en rouw my naauwlijks overlief
Van 't geen weleer mijn vurige oogen schetsten,
Niet samenstemt! Hem duldt de waarheid niet.
Neen, drijf veeleer het kouter van de jaren
Met dieper groef door wang en voorhoofd heen:
Vergrijs de tint van mijn vergrijsde haren;
En druk den mond en wenkbraauw naar beneên.
Dit voegt mijn' staat! Dit doet den *balling* kennen,
Die by uw' disch en gastvrij huifgezin
Wel eigen haard en woonsteê kan ontwennen,
Maar zuchten moet, ziet hy zijn' boezem in.
Die lieve Gá en eigen ingewanden....!
ô Lieve vriend, vergeef dien heeten traan!
Gy droogt hem my met trouwe vriendenhanden,
En 'k neem uw troost by al uw weldaân aan.
Maar kan uw gift my tot een gift verstrekken,
(Zoo dier een gift voor wat my dierbaarst is!)
En, zonder al mijn teêrheid op te wekken
Voor die ik hier, en licht — voor eeuwig — mis?
ô Dierbaar pand, dat over zee en baren
In 't Vaderland, aan my — aan my ontzeid,

Het uiterlijk mijns aanschijs gaat bewaren,
Daar my de dood op vreemden grond verbeidt!
ô Ga, ga heen, en zoek die droeve streken,
Die mijne stem niet meer bereiken mag;
Gy moogt voor my, tot die my waard zijn, spreken;
U trof geen ban, u dreigt geen beulenflag.
ô Spreek voor my tot die my nog waardeeren:
Druk hun mijn hart met stomme woorden uit:
En geef hun troost, die thands mijn troost ontbeeren,
Daar 't dol geweld de troost der lippen sluit.
Ga moedig, ga, waar meer dan een der braven
U met een' traan het welkom aan zal biën,
En (mocht Gods wenk dit streelend denkbeeld staven!)
In u wellicht een hooprijk voorspook zien!
ô Roep aan 't hart van een geliefde gade
Den man te rug, voor wie heur boezem aamt:
Den man, die nooit heur tederheid verraadde,
En wiens ellend heur grootheid niet beschaamt!
En, als ge, in spijt van haat en Dwingelanden,
In mijne plaats op 't zuiverst harte rust,
Heur blanke borst of eeuwigdierbre handen,
Als sluikgewijs, met koude lippen kust;
ô Meld haar dan, dat, hoe de loop der tijden
Wat braafheid aamt op bloed en tranen stond,
Haar Echtgenoot in 't prangen van zijn lijden
Nog Hollandsch bloed in Vriendenharten vond.
Nog Hollandsch bloed, dat voor verdrukte braven,
Voor Vaderland, voor Vorst en Godvrucht vliet;
Den balling eert en overhoopt met gaven,
Na dat het lot hem nergens uitkomst liet.
Wees, wees haar dan ter zielvertroostend teeken
Van 't edel hart dat my zijn vriendschap schenkt;

En — zie heur oog van de eigen tranen leken,
Waar dankbaarheid mijn nokkend hart meê drenkt!

Maar breng ik u, ô roem der teêrste Vrienden
Geen' wieroockgeur, geen' dank —, geen' lofzang aan?
Ach, zoo ooit kunst, ooit vriendschap die verdienden,
Aan de uwe wierd door lof te kort gedaan.
Ja, zoo 't gevoel zich bruischende uit kon storten
In stroomend vuur in plaats van koude taal,
Mijn Zangtoon zou heur waarde nog verkorten,
En ware een vonk by 's middags zonnestraal.
't Is niet genoeg, de tranen af te waschen,
Die in het oog den boezemnood verraân;
In 't zwijgend hart zijn wenschen te verrasfen;
Ja, door de dienst den wensch voor uit te gaan!
Door edelmoed en kieschen smaak vertederd,
Is, van uw hand, de weldaad, vrij van pijn,
En 't vrij gemoed, door geene ramp vernederd,
Vindt zaligheid, aan u verplicht te zijn.
Neen, dierbre Vriend! dan kan de Dichtkunst stijgen,
Als Kunst, als Deugd, heur pell niet overschrijdt:
Wat thands haar blijft, is een gevoelig zwijgen,
Dat de onmacht van heur hoogste kracht belijdt.
Gy, neem dit aan! Gewoon in 't hart te lezen,
Verstaat gy 't mijn, dat voor u open staat!
Ach! lees daar in, gy zult vergolden wezen;
Maar, zoo de Hemel zich van ons vergelden laat.

Londen,
Bloeiimaand 1796.

Verjaargroet.

AAN MIJNE EGADÉ.

Niet een bloemtjen, niet een toontjen, op uw Jaarfeest, lieve Gá!
Is mijn brein dan zoo onvruchtbaar, zoo geheel verwinterd? — JA.
Of voelt mijn boezem minder voor uw lieve aanloklijkheên?
Is me uw teérheid minder dierbaar dan zy was of zijn moest? NEEN.
Ach! wat zou die boezem wenschen op dees heimplaats des verdriets
Dan de zaligheên der liefde die uw hart my uitstort? NIETS.
Lijden kan ik alle plagen van het onverduurbaarst lot:
Want wie heeft ze my beschoren? wie my toegezonden? — GOD.
Lijden kan ik, wat het lichaam, moet het, uit kan staan van smart.
'k Ken één bron van weelde en smarte; en wat is die welbron? 'T HART.
'k Kan de kwelling fier verachten, die vernederde eerzucht lijdt.
Wat is in mislukte ontwerpen de angel die ons prikkelt? — SPIJT.
'k Kan gebrek en kommer dragen; Hoe het in de wereld loop',
Wat's als alles wil bezwijken, 's Christens ondersteuning? — HOOP.
Ja, gelukkig in uw armen, 't zij in nood of overvloed,
En te vreên met Gods bestelling, wat is me al wat voorkomt? GOED.
ô Hoe vrolijk wilde ik zingen, lieve Weêrhelft, op uw feest!
Doch wat faalt my om te zingen? Dierbaarste, ach! gy weet het! GEEST.
Wat, wat bleef my, even hevig naar den geest en 't lichaam krank,
Om den Hemel op te dragen? om aan u te schenken? — DANK.
Dank en Liefde, dierbre Gade, zie daar al wat ik vermag!
'k Wij' ze u beide, dit 's mijn feestzang! Want wat anders rest
my? — ACH!

1805.

PROEVE VAN FABELEN.

VOORREDE.

BATTEUX zegt, indien ik my wel herinnere, dat de Ezopische Fabel het schouwspel der kinderen is. Het kan zijn, doch ik wilde ze liever dat der Grijsheid genoemd hebben. Van mijne vroegste kindsheid af, met deze Fabel bekend gemaakt, heb ik er nooit iets treffends, nooit iets belangrijks, in opgemerkt, dan alleen, in 't geval dat ik ze op eenig voorval des Levens of wel, der Geschiedenis, konde toepassen. Cezar, Alexander, Tarquinius, Brutus, Semiramis, waren my toen ik nog geen drie jaren bereikt had, personaadjen van 't grootste gewicht, en hun daden, hun woorden, hun gantsche gedrag wekte mijn hoogste opmerking tot zelfs in de minste bijzonderheid; maar het was my vervelend, wat de Wolf tegen het Lam, of de Vos tegen de Raaf zeide. En ik geloof, dat mijne ondervinding juist is. De Ezopische Fabel is alleenlijk belangrijk, door ons beelden van 't gemeene leven voor te stellen; doch deze beelden hebben noch waarheid, noch belang, dan waar de ondervinding des levens ons in staat gesteld heeft, hunne overeenstemming met het geen deze ons getoond heeft, niet slechts te erkennen, maar met vaardigheid en genoegten op te merken. En dit kan het kind zeker niet! De bedachtzaamheid van Ouders of Leermeesters, om by alle gelegenheden het kind aan een' trek van de Fabel te erinnern, die zich in 't voorhanden zijnde voorval laat toepassen, kan veel doen om het de Fabel te veraangenen; waar zy zal het kind neuswijs en ingebeeld maken, en welhaast roekloos in het oordeelvellen; het geen dra in een' karaktertrek van wezendlijke ondeugd overgaat. Geene Fabelen derhalve voor de kinderen! Zy behooren tot het onderwijs des Jongelings, dan, als men hem by de intrede van zijnen baan

het menschelijke leven moet leeren kennen. Zy houden de plaats van PRACTICALE, geene GRONDLEERSTELLINGEN. Maar de Jongeling herinnert zich zijne Fabelen zoo min als zijnen Catechismus, wanneer ze hem in zijne kindsheid verveeld hebben. En dit is wederom natuurlijk, daar het NUT dan verr' van den LAST, het VERMAAK van het ONGENOEGEN verwijderd geweest is, en het laatste te lang zijne indrukken geoesend heeft, om door 't slaauw genoegen eener bloot verstandelijke voldoening, die zich naauwlijks nog aanvangt te toonen, genoegzaam beloond of verduisterd te worden.

Maar het is de Ouderdom, die, rijk in ervaring, en arm in werkzaamheid, met genoegen te rug denkt, en, als op het einde van de reis des levens, 't geen hy of toevallig vergaard, of met schade en arbeid gekocht heeft, vermaak scheidt in uit te stallen of na te tellen. Hy bemint de Exopische Fabel, als de kern van voorvallen, reeds beleefd, en waarvan zy hem 't voordeel van kennis dat er in stak, of vernieuwt, of wellicht eerst leert uitspuren. Maar ook hy bemint de eenvoudigheid van het voorstel, het onopgeesterde der beelding, en de kleinheid des besteks van dit schildery; dewyl hy van kunst, praal, en pracht lang vermoed en walgend, geene beschouwing meer lijdē kan, die hem inspanning kost. Zie daar mijnen toestand ten minste. — Heb ik 't wel, of bedriege ik my, wanneer ik hier byvoege, dat de Fabeldichters alle oude lieden geweest zijn, of van die gesteldheid van geest, welke die des ouderdoms is, en die veeltijds het gevolg van verdrukking of ongeluk, somtijds ook van een natuurlijk en aangeboren kinderachtigheid is, welke den ouderdom altijd meer of minder verzelt? Men zegt niet te onrecht: Bis pueri, senes. Maar deze tweede kindsheid heeft wijzigingen ontfangen, waardoor zy belang neemt in 't gene der eerste kindsheid onverschillig moet zijn. -- Voor oude lieden derhalven de Fabel! Hun geheele leven zal er den Commentarius over opleveren. Voor kinderen de Geschiedenis, welke hun de nuttige werkzaamheid van het leven beminnen doet!

Of, indien men hun Fabelen geven wil, laten 't zulke zijn als de Indiaansche van PILPAI; welke in het gewaad der Historie gekleed, hunne graage verbeelding en aandoenlijk hart te gelijker tijd bezig houden, en het belang der Geschiedenis met dat der zedelijkheid in zich verëenigen:

Na deze Voorasspraak behoef ik niet te zeggen dat de Fabelen, die ik hier geve, voor geene kinderen zijn!

I.

De opvoeding des Leeuwenwelps.

« De menschen roemen onze kracht en onze grootmoedigheid wel, (zei een oude Leeuw tegen zijn' Nabuur), maar zy zijn onuitputtelijk in den lof der schranderheid en der zachtmoedigheid. Ik wil, dat mijn zoon deze deugden verkrijgen zal; en ten dezen einde wil ik hem van een' Vos, en een Schaaap doen opvoeden.» Hy deed zoo en zijn zoon leerde van den eerste, het hoenderkot bekruijen; van het laatste, slagen en stoten verdragen. Verontwaardiging en verachting vervulden het woud; de Tijger verdreef hem, de Ezel beschimpte hem, en de mensch lei hem met zijne honden aan eenen band.

Menig vorst deed in vroeger tijden zijn' zoon door Monniken opvoeden, en wat werd er van? Een Godvruchtige kloosterpaap. Een ander gaf de opvoeding van den zijnen aan een' Geleerde over; en het werd een onbruikbare boekwurm. Nu kwam de verlichte eeuw, en een kroonprins kreeg Filosofen tot leermeesters. — Men zie rond!

II.

De Hond.

De Hond had zich by Jupiter over de mishandelingen van allerlei aart beklaagd, die hy van den mensch ondergaan moest. Jupiter verbood, hem anders dan met den stok te slaan. Nu

zag de Hond op een' tijd dat zijn meester een kwade luim had, en, voor slagen vreezende, ruimde hy alle stokken van den vloer. Doch het hielp hem weinig, want naauwlijks had men dit opgemerkt, of de Man, uit den stal komende, sloeg hem erbarmlijk met den steel van de zweep die hy in de hand had; de Vrouw met haar spinrokken, en de Meid met een brandhout, en ieder van hun beweerde, dat zijn straftuig een stok was. Zelfs de Kok liep hem met het braadspit na, en noemde 't een' ijzeren stok. «Helaas, (zei de lijder)» ik moet het bekennen: «die een' hond wil slaan, kan licht een stok vinden.»

III.

De Akker en de Dijk.

Een akker had de zee ten Westen, en stond ieder oogenblik bloot voor hare overstromingen. Zijn Eigenaar lei er een' Dijk voor, die het land voor de baren beschuttede, en de akker had rust en zekerheid. Nu was hy op zijn' tijd met rijpende oogsten bedekt, en de Naburen benijdden hem. Maar aan den voet des Dijks wiesfen grasbloemen in menigte: dezen beklaagden zich, dat de hoogte des Dijks huu den vrijen toevloed des Westenwinds onderschepte. «Hoe kunnen wy bloeien (zeiden »zy)! ó dat wy dien haatlijken dijk kwijt waren, wy zouden »het gansche veld met onze spruitjens bedekken, en geheel de »akker zou weldra een volkomen bloemhof worden.» — Nu stormde 't uit het Noordwesten, en de hemelhooge golven sloegen over den Dijk op den akker. «Zie daar (riep men) hoe »nutloos de dijk is! Hy is tegen de zebaren aangelegd en be- »vrijdt er ons niet van; en tevens ontnemt hy ons den ver-

»kwikkenden Westenwind, waardoor wy leven en bloeien moeten. Weg met hem!»

De Eigenaar was niet van dit gevoelen, maar verhoogde den dijk om zijn' akker zekerder te stellen. Nu was het een nieuw en nooitrustend geschreeuw. Niet de grasbloemen alleen, maar ook 't graan begon met haar te roepen: «Ja, hy beneemt ons den Westenwind! ach, dat we van dien nutloozen, dien haatlijken Dijk bevrijd waren!»

De Dijk ondertusfchen stond vast; maar wat gebeurt er? Een hoop Mollen ondergraaft hem; het zeewater vindt een open en dringt er door heen; hy bezwijkt eindelijk en stort in, en de Oceaan streeft met losfen teugel door de opening. De akker is overstelp, in een oogwenk, geplonderd, vernield, en voor altijd bedorven, en grasbloem noch korenhalm erkennen de plaats meer waar zy stonden. Een handvol vlotgras alleen, op de baren dobberende, riep uit: «Hadden wy den Dijk slechts weêrom!»

Een voorbyvliegende Zwaluw zag en hoorde dit: «*Sero sapient Phryges.*» riep hy uit; want, Lezers, het was een bereide vogel, die talen verstond.

IV.

De Diamant bij de Boeren.

In een gering Boerendorp omstreeks Arcadie had de schoone Lize een' Diamant gevonden; een'schoonen en zuiveren Diamant van het eerste water. Waarschijnlijk was hy van den tulband eens Perfischen Landvoogds gevallen, die daar doorgereisd was. Lize, van haar vond opgetoogen, maakt hem vast op een eindtjen lint, en bindt het zich om den hals: en terstond is het schoone

blinkende ding de verwondering van het gantsche Vennootschap. « Ach! die ook zulk een' Diamant hadde! » zie daar de algemeene en eenstemmige wensch aller Boerinnetjens.

Een Knaap, die verscheiden mijlen verr' gereisd had, kwam van zijn' tocht weêr te rug, en bracht eenige gellepen kristallen en glasbrokken meê, die hy omdeelde. Zy flikkerden juist wel niet als Lizes diamant, maar echter zy blonken en de Boerinnen hadden welhaast elk een steentjen (want zoo noemde men het) aan den hals, en elk van haar achtte zich zoo rijk als Lize was. Gelukkige eenvoud!

Maar de Diamant van Lize was door het gerucht buiten het dorp bekend geworden. Een Vreemdeling kwam om hem te zien. « Wat vraagt ge naar een' diamant (zei men hem), wy hebben »diamanten in menigte. Beschouw slechts! » — De Vreemdeling lachte en keerde te rug zonder verdere moeite te nemen. « Wat »zou er toch zijn in een plaats, waar men glas en kristal voor »edelgesteente neemt! » zei hy.

Men begon van de Nederlandsche letteren in Frankrijk en Duitschland te spreken. Feiths Julia werd vertaald, en niemand had lust om er meer van te weten.

V.

De Vos en de Hond.

De Kraan had den Hond ter maaltijd genoodigd, en de spijs kwam ter tafel in fleschen met lange halzen, waar in de Kraan den bek stekende, op haar gemak stond te eeten, terwijl zy haar' gast uitloeg, die vruchtloos aan den mond der fleschen lekte, terwijl hy niets anders in 't lijf kreeg, dan 't geen zy

by het inzwelgen zich ontvallen liet; en met eene hongerige buik naar huis toog. De Vos had dit voorval vernomen: « Waarom »(zei hy tegen den Hond) de fleschen niet omgeworpen; zoo »hadt gy den brei voor u-alleen gehad, die zy met haar langen »snavel van den vlakken disch niet had kunnen aflorpen? » — « Niets ware my lichter geweest (herman de ander), want zy »stonden zeer wankelbaar; doch ik wilde liever verhongeren, »dan zelfs een halve weldaad of 't geen er den schijn van kon hebben, met ondank te beantwoorden. »

VI.

De jonge Hond.

De Wolf leefde in overvloed in een veroverde schapenstal, omringd van een hoop doodgebeten lammeren. Een jonge Hond, die met zijn gezin door een Tijger verdreven was, kwam tot hem. « Help my mijn goed herwinnen, (zei hy), en ik zal u »het uwe helpen beschermen. » — « Gy belooft my zeer weinig »(andwoordde de Wolf), want wat is het mijne van 't geen ik »bezit? Maar ga heen, volg mijn voorbeeld, en heeft men u 't »uwe genomen, val gy op de zwakkeren aan en vertroost u. » — Wat deed de Hond, vraagt men my? Hy rukte een paar zuiglammeren die verstrooid door de hei liepen, van hunne moeder. — Dit kan niet zijn, zegt ge my, Lezers! maar — de Hond had eene Wolvin tot moeder gehad, en dus wordt de zaak begrijpbaar.

VII.

De twee Honden.

De oude en getrouwe Fijlax, die zijn' meester verloren had, werd door een' boer uit de buurt in zijn huis genomen. Hy nam 'smorgens zijn stuk roggenbrood en ging voorts op de jacht, levende van 't geen hy opspoorde. «Hoe minder ik mijn' »weldoener koste, hoe beter» zei hy. — Maar Fijlax werd oud, verloor tanden en krachten, en niemand bracht hem meer dan het oude stuk roggenbrood. In dezen staat lei hy aan de deur te verhongeren. «Ellendige als gy zijt (riep de kleine Joli hem »toe), hadt ge u begeven tot kwispelstaarten onder de tafel, gy »zoudt nu genoeg hebben. Zie naar my die nooit iets gewerkt »heb, wat een bulk is de mijne!»

«Maar waarom toch voedt men u zoo overdadig?» vroeg Fijlax. Het antwoord was: «om dat ik kan bedelen.» — «Welnu dan (hernam de oude) ik kan hongeren.»

VIII.

Het Paard en de Stalknecht.

«Het is blijkbaar (zei het Paard) dat de Stalknecht om my »bestaat: — er waren eer paarden dan Stalknechts. — Hy voedt »my, hy reinigt my, hy veegt mijne mist weg, houdt mijn wo- »ning zulver en lucht ze. Hy leidt my ter wei, haalt my weder »te rug eer de koude Nachtlucht valt, doet my wandelen, en »wat al meer tot mijn gezondheid en welzijn dienen mag. Maar »ik heb daar voor geen verplichting aan hem (want hy is er

»voor); maar hy heeft verplichting aan my, dewijl hy zonder »my geen Stalknecht zou zijn. Het is dus wel zot, dat ik hem »drage, wanneer hy my afrijden of versch voeder met my halen »wil, dat ik de spoorlagen van hem dulde, en my toomen en »teugelen laat, even of ik voor zijn dienst geboren waar. Dit »verveelt my.» — Op die woorden kwam de Stalknecht om 't Paard te zadelen; en dit, om-zijn Filofofie in praktijk te brengen, gaf hem met de achterhoeven een' flag op de borst, dat hem het bloed uit de keel vloog, en hy dadelijk dood nederviel. «Zie (zei het Paard) zoo behoort het: ik wist mijne eigen krachten niet.» — Nu werd het noch gevoederd noch geroskamd. Het kreeg honger; het verliet den stal, en werd van de Wolven gevreten, die er lang op geloerd hadden. «Ach (riep hy »toen) had ik my den Stalknecht blijven onderwerpen!» —

De Heer van den Stal, die ter jacht was geweest, kwam juist op het mat als dit voorviel. Zijn jager lei aan op de Wolven: «Laat af (zei de Heer)! het is dat ondankbare beest, dat mijn' »trouwen Stalknecht heeft doodgellagen, het verdient niet beter.»

IX.

De Wolven.

De Wolven, overal vervolgd en verdreven, werden eindelijk te rade zich te vermommen. Een hulfel van fchapefwol, dat hun 't voorhoofd bedekte, en een uitzicht van goede trouw en onnoozelheid deed hen toegang by de kudde vinden. De Honden blaften wel, maar de fchapefn hadden geen erg, de Herders vonden behagen in dit goetijk foort van dieren, dat zich *Lammervrienden* noemde, en de grommende wachters werden

verplicht te zwijgen. Zy vestigden zich dus in de Schaapskooi, en plantten zich voort, intusfchen in 't heimlijk hun rol spelende. Bindelijk wierpen zy hun masker af; de heerde was van verflindende wolven vervuld, die de honden en lammeren dood beten; en de Herders, onmachtig hen te verdrijven of tegen te staan, lieten hun vee tot een prooi. — « Vereenigen we ons oogenbliklijk (riep er een tot zijn Vennoots) en wy zullen ze »uitdelgen! » maar niemand had moed om een' stok op te vatten. De wolven hielden de Herders omringd, en schreven hun willig of onwillig de wet voor. — En wat werd van de kudde? — zy veranderde ongevoelig in een Wolvennest, waar de menschlijkheid den onnoosle voor waarfchouwt, en den verftrikte vergeefs uit te rug roept.

X.

Het getuigenis van een' Herdershond.

De oude en trouwe Lycisca was gestorven, en Dameet had by zijne Schaapskooi een' Wachthond noodig. Om een zekere keus te doen, beflot hy de getuigenissen te raadplegen. — « ó Neem den grimmigen Lycus niet, (schreeuwden de Wolven)! dat »s een doorflechte hond. Immer ontrust hy de ganfche ftreek »met zijn hol geblaf. Hy verfloort ieders nachtrust, en bijt steeds »naar al wat hem nadert, of slechts onder de reuk der fchape »kooimt. Geen nacht, dat zijn kudde den flaap geniet! ook is »hy alomme gehaat en met den nek aangezien. — En dan, zijne »eerlijkheid! » — Ik heb hem gisteren nog den muil vol bloed »gezien (riep een die zijn tanden met moeite ontfnapte was): »gewis hy steelt heimelijk. » — Ik zag hem zelfs met een lam,

»half doodgebeten, de hei overfnellen, het deerde my (riep een ander, wien dat lam door den trouwen wachter uit de kaken ontſcheurd was)! Neen, gewis, Lycus is niet eerlijk!»

«Maar de ſtille Procyon dan?» — «ô Dat 's een goed, vriendelijk beest, dat nooit blaft en nooit bijt, en met niemand »geſchil heeft. Neem Procyon, Herder, dat 's een parel der »honden!»

De grijze Melibee, die dit hoorde, floeg Dameet op den ſchouder. «« Geen ſlechter teeken voor Herder of Hond (zei hy) dan »wanneer de Wolven ze prijzen.»»

Conf. Jus Canon. Diſt. 83. c. 6.

XI.

De Paauw met zijn Vrienden.

De roofzuchtige Havik wilde den Prinfelijken Paauw van zes zijner vederen berooven, de ſchoonſte en blinkendſte uit zijnen ſtaart. De Paauw riep zijn vrienden te hulp, men bood den roofvogel weêrſtand, en de Havik werd afgellagen. — De Paauw was thands behouden, maar elk zijner helpers begeerde eenige veren tot loon. — «Ik heb er zoo veel van de mijnen by laten »zitten (ſchreeuwde de een!) — Ik heb er den vijand zoo vele »ontplukt (riep de ander)! Met recht wacht ik op een belooning, »die my onderscheidt.» De Paauw deelde eenige zijner vederen om, maar men eischte meer, en welhaast was hy van zijn Vrienden kaler geplukt, dan de Havik hem ooit zou gemaakt hebben. — Dus uitgeſchut en van hartzeer en koude bezwijkend, week hy in den ſtal naar een meſthoop en verborg zich. «Ach

(riep hy uit)! ziedaar wat de vorstenvrienden zijn, die hun in nood byspringen!»

XII.

De Vogelen.

«Hy maakt ons wat wijs, de Adelaar, als hy zegt boven de wolken te zweven. Ik weet ook iets van vliegen, en wat hoogte men met de kracht van een' vogel bereiken kan. — En wie heeft hem ooit in die hooge streek van den hemel gezien? Immers zou hy zijn veëren aan de zon moeten branden, indien hy heur hitte zoo na kwam! Met één woord, het is een bloot voorgeven, en oude wijvenklap, dat zeg ik u allen, en daar blijf ik by.»

Dus was, in een samenkomst van gevogelte, het gesprek dat een Zwaluw hield. — «Ik heb altijd zoo gedacht (zei de Kraanvogel), de zaak is onmogelijk. Ik kan toch ook vliegen, en niemand zal my dit betwisten.» — De Reiger, de Ooievaar, de Sperwer, voegden zich hierby, en een zwerm van klein Gevogelte bevestigde het besluit: «De Adelaar stijgt niet boven de wolken.»

Zoo geneigd is men, eene onbekende macht palen te stellen naar de maat van zijne eigen kracht en bekrompen begrip! De Maikever kwam cindelijk: «'t Is een dwaasheid (zei hy ruiterslijk), van een hooger vlucht dan drie vademmen te gewagen. Alle hooger vlucht is niet dan eene onmogelijkheid en een spel van verbedding of bedriegery.»

I N H O U D.

	Bladz.
DE DOOD VAN KUTHULLIJN. <i>Gezang van Ossiaan</i>	5.
DE SLAG VAN LORA. <i>Gezang van Ossiaan</i>	16.
DE ARBEID.	28.
DE MAAIERS. <i>Herderszang. Milo, Battus.</i>	34.
HERKULES IN DE WIEG.	38.
AAN MEVROUW *** OP HAAR' VERJAARDAG.	42.
DE ONDERWERPING EENS CHRISTENS.	43.
EENS GRIJZAARTS WAARNEMING. <i>Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden. ps. xxxvii.</i>	46.
FLORIS DE VIJFDE.	49.
AAN EEN VEROUDEREND MEISJEN. <i>Na Aufonius.</i>	50.
WAARHEID EN SCHIJN.	50.
AAN MIJNE VRIENDEN IN AMSTERDAM.	51.
KAREL DE VIJFDE.	59.
UITBOEZEMING.	59.
GRAFSCHRIFT. <i>Martialis gevolgd.</i>	68.
TOEWIJDING VAN MIJNE URZIEN EN VALENTIJN. <i>Aan mijne egade.</i>	69.
'T GELUK OP AARD.	73.
AAN MIJN' BROEDER.	74.
TEN FEESTDISCH VAN MEVROUWE *** MOEDER VAN VERSCHEIDEN KINDEREN.	75.
OLDENBARNEVELD. <i>Die staat zie toe, dat hy niet valle! resol. van Holland, 13 May 1619.</i>	78.
HUIG DE GROOT.	79.
IN HET STAMBOEK EENER HOLLANDSCHE DAME.	79.
IN EEN' VRIENDENROL.	80.

	Bladz.
OP MIJNE AFBEELDING , <i>door Kuilenburg geschilderd.</i>	80.
TER VERJARING VAN DEN HEERE SCHWEICKHARDT.	81.
OP MIJNE AFBEELDING , <i>By mijn vertrek in ballingschap,</i> <i>door den kunstschilder Hauck geschilderd.</i>	84.
OP MIJN AFBEELDZEL , <i>In Londen door Schweickhardt ge-</i> <i>schilderd , en mijne Egd tot een borstfierfel overgezonden.</i>	85.
VERJAARGROET. <i>Aan mijne egade.</i>	89.
VOORREDE.	93.
DE OPVOEDING DES LEEUWENWELPS.	96.
DE HOND.	96.
DE AKKER EN DE DIJK.	97.
DE DIAMANT BIJ DE BOEREN.	98.
DE VOS EN DE HOND.	99.
DE JONGE HOND.	100.
DE TWEE HONDEN.	101.
HET PAARD EN DE STALKNECHT.	101.
DE WOLVEN.	102.
HET GETUGENIS VAN EEN' HERDERSHOND.	103.
DE PAAUW MET ZIJN VRIENDEN.	104.
DE VOGELN.	105.